

POSTOJNSKI
PREPIH

DECEMBER 2020 113 LETNIK 14

OBČINA
POSTOJNA

Letošnji družabno osiromašeni december nam polepšajo že drobne reči in geste prijaznih ljudi. To so lahko na roke napisane voščilnice, pakетки z ročno izdelanimi darili sorodnikov in prijateljev in ne nazadnje »naš« časopis ... V fotografski objektiv smo ujeli le del ekipe postojnske enote Pošta, ki v decembru »dostavi« dobre želje skoraj v vsak dom. Tine, Marko, Anže, Marjan, Peter, pa še en Marko, Jasmir, Robert, Kristjan, Marjan, Drago, Jernej in Žiga ter njihovi ostali sodelavci bodo poskrbeli, da vas dosežejo tudi iskrene želje uredništva Postojnskega prepaha. Naj vam leto 2021 prinese 365 zdravih, radostnih in zadovoljnih dni. Vesele božične praznike in srečno novo leto!

Naj bo zdravo

Ko sem pred letom dni sestavljal novoletna voščila, se je tisto: srečno in zdravo 2020 zdelo tako suhoparno. Že kmalu pa je vsem skupaj postalo jasno, da vsaj tisti del z zdravjem ni tako samoumeven kot pretekla leta. Letos se je bilo namreč treba za zdravje še posebej potruditi. Vsem skupaj je še enkrat postalo kristalno jasno, da če nimamo zdravja, nimamo ničesar.

Če naredimo presek leta 2020, na prvi pogled res ni ravno blesteč. Se pa v njem najdejo tudi izjemni trenutki in dogodki, ki se jih bomo še dolgo radi spominjali. Tudi delo na Občini ni popolnoma obstalo in tako smo se veselili dolgo pričakovanih prizidkov OŠ Antona Globočnika in podružnice OŠ Miroslava Vilharja v Hruševju, ZD Postojna je postal bogatejši za nov rentgenski oddelek, dobili smo novo krožišče na vstopu v mesto, dočakali širitev pokopališča, uredili večji del infrastrukture v Hraščah in v ulicah po Postojni, dokončala pa se je še vrsta manjših projektov, ki niso nič manj pomembni od tistih z močnejšo finančno strukturo.

Pred tednom smo sprejeli proračun občine Postojna za leto 2021. Želja je veliko, finance pa so omejene. Letos zaradi epidemije še toliko bolj kot prejšnja leta. Kljub vsemu pa je načrtovanih kar precej večjih in manjših zadev, ki nas bodo zaposlovala v prihodnjem letu. Med drugim nas čaka obnova Tržaške ceste ter izbora partnerjev za dolgo pričakovana vrtec in bazen, pričetek izgradnje kolesarskih poti, obnova Ravbarjevega stolpa, dokončan bo brivsko frizerski salon Ozbič in še bi lahko naštevali.

Le s polnimi močmi bomo lahko vse projekte izpeljali. Tako tiste, ki smo si jih zastavili mi na Občini, kot tudi vsak svoje osebne domače načrte. Zato je potrebno, da ostanemo zdravi. V vsakem primeru pa vsem skupaj želim, da nam leto 2021 ponovno prinese trdne stiske rok ob pozdravu, tople objeme ob veselju ter obilico druženja s prijatelji in znanci.

Prihajajoči prazniki pa naj bodo umirjeni, lepi in v krogu najbližjih.

Vse dobro,

Igor Marentič,
župan občine Postojna

Iz vsebine:

4

tema meseca:

Obrazi človečnosti

11

tu živimo:

PGD Šmihel-Landol

12

na obisku:

Teja Tegelj

Na naslovnici: (v prvi vrsti, od leve proti desni) Tine Bajc, Marko Bajec, Anže Hočevar, Marjan Gorjanc, Peter Turk, Marko Petkovšek, Jasmir Ponjevič, Robert Čamdžić, Kristjan Dužnik, (v drugi vrsti, od leve proti desni) Marjan Uršič, Drago Cej, Jernej Čigon in Žiga Šadl; fotografija: Foto Atelje Postojna

POSTOJNSKI PREPIH Postojnski prepil je mesečno glasilo Občine Postojna in je namenjeno obveščanju občanov. • Postojna, december 2020, leto izdaje 15, številka 113 • Naslov uredništva: Glasilo Postojnski prepil, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna; postojnski.prepilh@postojna.si • Glasilo je vpisano v razvid medijev, ki ga vodi Ministrstvo za izobraževanje, znanost, kulturo in šport pod zaporedno številko 1249 ISSN2232-5298 • Postojnski prepil (Online) ISSN 2536-3905 • Izdajatelj in založnik: Občina Postojna, Ljubljanska cesta 4, 6230 Postojna. • Za Občino Postojna: župan Igor Marentič. • Odgovorna urednica: Ester Fidel • Uredniški odbor: Alenka Čuk, Mateja Jordan, Marino Samsa • Urednica občinskih in oglasnih strani: Marina Rebec • Lektoriranje: Lidija Mlakar, razen strani Občine Postojna, oglasnih in promocijskih sporočil. • Grafični prelom: Rudolf Z d. o. o. • Tisk: Abakos, d. o. o. • Naklada: 6.400 izvodov. • Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Postojna in sredstev oglaševanja.

Fotografija: Matej Škrj

Božična radost

Drage bralke, dragi bralci!

Gospod naj vam nakloni milost in mir in tolažbo.

Koliko je lepih trenutkov, ki so se ob božičnih praznikih dotaknili srca. Otroška vznemirjenost pričakovanja v adventu, tiha, blažena radost ob božiču. Za kristjana slavje začetkov odrešenja, za vsakega pa, upam, družinska sreča ob hvaležnosti za to, kar je bilo, z voščili za to, kar pride. Sklep leta se prevesi v začetek novega in nas spomni, da od Jezusovega rojstva šteje mo leta.

Adventni venec nam 4 adventne nedelje z okroglo obliko kaže na večnost, z zimzelenim na moč življenja. Janez Krstnik nas z mislijo preroka Izaija vabi: *Pripravite pot Gospodu*. Gospod, ki prihaja, ni vsiljiv: mi mu pripravimo pot, ko odpravimo predsodke in zasujemo razprtije, se trudimo za spravo. Ko zažari četrta sveča adventa, z Marijo in Jožefom zori čas dopolnitve. Pričakovali bi kaj veličastnega, pa glej, le hlev in jasli in zunaj temna noč. A v noči sta svetloba upanja in oznanilo angelov: rodil se je Rešitelj.

Voščilo, draga bralka, dragi bralec, je torej: tudi danes se nam zdi, da so v teh časih sama tema in hlev; in veliki petek in kalvarija. Tako se zdi. A vemo, da je tudi noč potrebna za oddih in hlev za preživetje; da za kalvarijo pride odvaljeni kamen in za velikim petkom velika noč. Voščim in želim, da bi zmogli videti več in dlje, kot trenutno

kaže. Da ne bi mislili samo na to, česa vsega zdaj ni, česa nimamo in si ne moremo privoščiti, ampak da bi cenili to, kar je dobrega, in upali na boljše; da bi videli, kaj vse lahko naredimo in doživimo. In tudi duhovno rastemo.

Jaslice niso le lepa navada, so prizor za meditacijo, so veličastni oder drame življenja: v težkih razmerah se rodi Rešitelj. Če bi pastirji in modri z vzhoda takrat videli samo revščino hlevčka, kakšna mizerija! Ker so z vero prepoznali prihod Odrešenika, kakšno upanje!

Iskreno vam želim moči, da se ne bi jezili nad temo, pač pa se veselili Luči; da bi ob prenosih ostali povezani z domačo Cerkvijo, z dobrim branjem našli duhovno spodbudo, odkrili lepoto družinskega bogoslužja. Ko pazimo, da se ne širi virus, raje širimo dobroto, dobre novice, spodbude in tolažbo. Res bo stikov manj, bodo pa morda še bolj bogati in iskreni. In božična radost kljub vsemu pristna.

Hvala vsem, ki na različnih področjih, v službi in doma, pomagata v boju proti virusu s svojim delom in z odgovornim ravnanjem, vsem, ki najdete pot do osamljenih.

Prav vsakemu iskreno voščim blagoslovljene praznike, zdravje in vse dobro v novem letu.

Bogomir Trošt, župnijski vikar v Postojni

Spoštovani someščanke in someščani, dragi prijatelji!

Praznični dnevi so pred nami. Prinašajo nam najlepše trenutke v letu. V času, ko vlada strah pred nevidnim sovražnikom, se človek vpraša, kako resnična in velika je njegova moč. Muslimani verujemo, da je vse že vnaprej določeno in zapisano pri Bogu. Vse, kar se je zgodilo in se dogaja, ni zaman. V sveti knjigi Kur'an pravi vzvišeni Bog: »Ne zgubite upanja v Allahovo – Božjo milost.«

Vsemu pride konec, tudi temu času bo. Žalosti nas, da med prazniki ne moremo biti s prijatelji, z družino in s sorodniki. Vendar duha praznika človeku ni mogoče odvzeti in prav to je cilj teh praznikov. Poskusimo biti potrpežljivi in preživeti praznike v skladu z ukrepi, še veliko bo priložnosti za veselje in srečo.

Izkoriščam to priložnost, da se zahvalim vsem ljudem, ki nesebično pomagajo v takih trenutkih. Še posebej zdravstvenim delavcem, civilni zaščiti, prostovoljcem in vsem ljudem, ki delajo na najbolj izpostavljenih mestih. Prosimo Boga, da jim podari zaščito in nagrado za vsa njihova dobra dela.

Pomagajmo svojim sosedom, prijateljem, družini; ne dovolimo,

da nas ta epidemija odpelje v izolacijo neljudskosti. Če je komu potrebna pomoč, pomagajmo. Ne pustimo škrtosti in sebičnosti, da nas nadvladata. V takšnih trenutkih se pokazuje človeško srce in duša. Prosimo Boga, da bolnim podari ozdravljenje in nas obvaruje skušnjave.

Ob iztekajočem se letu in pričakovanju novega je čas, ko drug drugemu zaželimo dobro leto.

Želim vam veliko miru, strpnosti, uspeha in vsega, kar vas in vašo družino osrečuje. Želim si, da bi bilo novo leto uspešno za vse ljudi – ne glede na raso, vero in nacijo. Upam, da bo leto 2021 leto miru, da ne bo lačnih in preganjenih, da bodo vsi otroci lahko živeli mirno in srečno otroštvo, starši pa uživali ob njihovem smehu in zadovoljstvu. Molimo k Bogu vsemogočnemu – stvarniku nebes in zemlje, za mir in razumevanje med ljudmi, med voditelji, med državami in med narodi, za dobro in napredek celotnega človeštva!

Vsem Vam želim lepe in srečne prihajajoče praznične dni, osebno srečo in zdravje.

Fahrudin Smajič, imam v Postojni

Obrazi človečnosti

Darila, zbrana v akciji Božiček za en dan, bodo razveselila 160 otrok.

Dokler bosta v družbi vladali nepravilnost in socialna neenakost, bodo tudi ljudje, ki jim ni vseeno. Pomoč sočloveku v stiski sicer ne rešuje sistemskih napak, a vendar pomaga vsaj nekoliko olajšati trenutno situacijo in ohranja vero v soljudi. Stiska se je že v času prvega vala epidemije za nekatere poglobila, v drugem so pomoč potrebovali tudi mnogi, ki sicer relativno brez težav staknejo konec s koncem. Zadnji meseci letošnjega leta so se tudi pri humanitarnih ljudeh odvijali drugače kot sicer – na prvem mestu so bile potrebe šolarjev in dijakov. Mnogi so se spomnili tudi stanovalcev domov za starejše. Kljub neugodni zdravstveni situaciji poteka ob pomoči prostovoljcev tradicionalno obdarovanje starejših občanov.

Svoje humanitarno poslanstvo v Občini Postojna že desetletja opravlja Območno združenje Rdečega križa (OZRK) Postojna-Pivka in župnijski Karitas Postojna, poleg teh pa se po svojih močeh trudijo pomagati sočloveku v stiski tudi nekatere druge organizacije in seveda številni posamezniki.

Karitativno in socialno sluzenje sočloveku je že dolga leta naloga **postojnskega Karitasa**. Ta sicer prostovoljska organizacija vključuje 15 stalnih prostovoljcev, tem se pri posameznih akcijah in projektih pridruži še nekaj občasnih. Eden od stalnih sodelavcev je **Miro Kranjc**; sodeluje tudi pri razdeljevanju hrane in drugih potrebščin. »Po pomoč prihajajo tako družine kot posamezniki, včasih jih je blizu sto. Zato

so trenutno še posebej pomembni ukrepi,« poudarja. Hrano delijo zunaj, potrebe pa se zaradi epidemije niso bistveno povečale. »Pomoč prihaja iz evropskih sredstev in škofjiskega Karitasa, hrano zbiramo po trgovskih centrih, kmetje pa nam pripeljejo krompir in druge pridelke,« našteva Kranjc, zadovoljen, da ni treba nikogar zavrniti. »Če je treba, nudimo tudi enkratno pomoč, robe je dovolj,« pravi.

Tudi **na Rdečem križu** ponujajo pomoč najbolj ogroženim posameznikom in skupinam, z različnimi programi pa lajšajo stisko brezposelnih, brezdomcev, starostnikov, bolnih, osamljenih ter številnih posameznikov in družin v stiski. Socialno ogroženim pomagajo s prehranskimi paketi, higienskimi

pripomočki, z oblačili in obutvijo, s pohištvom in z belo tehniko. Sprejemajo pa tudi materialne prispevke občanov. Letošnje leto je bilo tudi za Območno združenje Rdečega križa (OZRK) Postojna-Pivka posebno zaradi potreb, ki so se pojavljale ob epidemiji. Že utečenim dejavnostim so dodali še zbiranje računalnikov in spletnih kamer za šolarje in dijake, številni prostovoljci pa so v UKC Ljubljana nudili pomoč obolelim s covidom 19.

Tudi v **Lions klubu Proteus** so se spomnili na Dom upokojujencev Postojna, a tokratno Miklavževo darilo ni bilo sladko. V dom so ob pomoči cerkniških gasilcev pripeljali večjo količino papirnatih brisač.

V Skupini **Pivka Delamaris** so po preizkušnji pred dobrim mesecem dni utrdili spoznanje, da je treba sočloveku po svojih najboljših močeh pomagati. Zato so se odzvali na pobudo Regijskega štaba Civil-

»Po pomoč prihajajo tako družine kot posamezniki, včasih jih je blizu sto.«

Donacije in drobne geste

Na OZRK so v novembru pripravili tudi sladko presenečenje za stanovalce Doma upokojujencev in zavoda Talita kum, a so na koncu presenečenje doživeli tudi sami. V postojnski **pekarni Jure** jim namreč niso zaračunali že naročenih 300 kremnih rezin. »Vodstvo pekarnice Jure se je odločilo, da nam vse kremšnite podarijo,« je hvaležna **sekretarka OZRK Erika Dekleva**.

ne zaščite in vsem zaposlenim v treh domovih starejših v Postojni in Ilirski Bistrici podarili svoje ribje izdelke, bogate z vitaminom D, ki po mnenju strokovnjakov prispeva k boljši odpornosti organizma in lajša simptome bolezni covid 19.

Za darilo, ki ob nizkih temperaturah pride še kako prav, so poskrbeli v podjetju **Mi Oskrba** in občinskemu štabu Civilne zaščite podarili kurivo v vrednosti dveh tisočakov.

Osebjje OMV-jevega bencinskega servisa iz Postojna pa je s svežimi rogljički polepšalo sivo novembrsko jutro pripadnikom Civilne zaščite (CZ). »Tudi tako drobne geste nam dajejo vzpodbudo za spopadanje z novimi izzivi,« so se zahvalili v CZ.

Obisk starejših tokrat le do vrat

Krajevna skupnost (KS) Postojna skupaj s preostalimi KS in z Občino Postojna pripravlja akcijo obdarovanja starejših in invalidov letos že 31. leto. Vsako leto obiščejo starejše od 85 let tudi v Domu upokojencev in zavodu Talita Kum ter obdario stanovalce v Varstveno-delovnem centru, stanovanjskih skupnostih zavodov Planina in Logatec ter Domu na Krasu. Po besedah **tajnice KS Katje Vuga** ne gre toliko za samo obdaritev kot za to, da se omenjenih spomnijo z obiskom in z njimi poklepetajo.

Klepet tokrat žal odpade, saj letošnje obdarovanje poteka precej drugače kot pretekla leta. »Prostovoljke še vedno pripravljajo pakete, a jih po vaseh raznašajo poverjeniki Civilne zaščite, v mestu Postojna pa njeni prostovoljci. Delijo jih po sistemu: pozvoniš, nastaviš darilni paket in se odmakneš dva metra stran. Seveda z masko,« pojasnjuje Vuga in upa, da bodo naslednje obdarovanje lahko pospremili tudi s stiskom rok in toplo besedo.

Solidarnost po vaseh

»V **KS Landol** smo že večkrat dokazali, da nam solidarnost ni tuja in to se je pokazalo tudi v tem obdobju,« pravi **predsednik Vojko Zalar**. »Dve sovaščanki sta skupaj sešili več kot 50 zaščitnih mask, za vsako gospodinjstvo po eno. Vaščane redno obveščamo o dogajanju in ukrepih, pomoč starejšim pa ni potrebna, saj zanje skrbijo družinski člani,« razlaga. Ob tem poudarja, da so za primer stiske ali nujne pomoči vsi prebivalci prejeli tudi telefonske številke, na katere se lahko brez odlašanja obrnejo kadarkoli.

»Da pa december kljub vsemu ne bo preveč turoben, smo tudi letos

vas obsijali z novoletnimi lučkami in skušali s tem vsaj malo popestriti to, za nekatere zares težko obdobje. Da bi v ljudeh ponovno prižgali iskrico upanja in veselja, smo okrasili tudi dom krajanov.«

Tudi vaščani **Šmihela pod Nanosom** se v tem času držijo bolj vsak zase, a **predsednik KS Leopold Novak** je prepričan, da bi v slučaju stiske sovaščana stopili skupaj in pomagali po svojih najboljših močeh. Kakšne posebne akcije niso pripravili, razdelili so le letake civilne zaščite z vsemi pomembnimi informacijami in stiki. »V vasi je deset ljudi, starejših od osemdeset let, in vsi so dobro preskrbljeni v okviru svojih družin. Za tiste, ki živijo sami, pa poskrbijo sorodniki iz vasi. »Tudi člani sveta KS smo bili že v prvem valu epidemije kot prostovoljci pripravljani priskočiti na pomoč, če bi jo kdo potreboval,« pravi Novak in izpostavlja tudi dobro sodelovanje z domačimi gasilci. »Ti se vedno izkažejo, ko je potrebna hitra intervencija.«

Društvo DPM Po-Pi je s pomočjo donatorjev razdelilo šolam 69 računalnikov.

Krajevna skupnost Štivan (tako kot ostale krajevne skupnosti) je vključena v vsakoletno akcijo obdaritve bolnih, ostarelih in invalidnih občanov, drugih akcij pa nimajo, je povedala **predsednica Jana Gorjanc**.

Darila za starejše od 80 let in tiste, ki živijo sami, pripravljajo pred novim letom v sodelovanju s KS Postojna tudi v **KS Hruševje**. Kot je povedal **predsednik Tomaž Curk**, so se že spomladi dogovorili, da za starejše in pomoči potrebne poskrbijo najprej svojci, sicer pa sosede. »Tu gre za nakupe v trgovini in opravke v lekarni ter druga manjša opravila, hrano pa jim dovažajo iz Pristana.«

Tudi v **KS Hrenovce** niso imeli kakšnih posebnih akcij za sovaščane v času epidemije ali sicer. »Vasi v naši KS so strnjene in dostopne. Morda trenutno najbolj pogrešamo javni prevoz,« pravi **predsednik Darko Muhič**.

Humanitarna dejavnost se je v letošnjem letu razširila na zbiranje računalnikov za šolarje.

Po zagotovilu **predsednika Igorja Požarja** so tudi v **KS Bukovje** vedno pripravljani pomagati drug drugemu. »Na vasi zagotovo deluje medsebojna pomoč tudi v času, ko ni takšne krize, kot je trenutna,« je prepričan. Tudi v Bukovju so povezani z občinskim štabom CZ občine Postojna in z njim izmenjujejo informacije o posameznikih, ki bi potrebovali pomoč. Po gospodinjstvih so razdelili letake s pomembnimi telefonskimi številkami.

160 Božičkov

Letos veljajo drugačna pravila tudi za dobre može. **Tatjana Rant iz Društva prijateljev mladine (DPM) PO-PI** pravi, da je akcija Božiček za en dan zahtevala zaradi ukrepov več prilagodljivosti, organizacije in komunikacije. »Skupaj z darovalci smo se za vsakega posebej potrudili, največ težav je bilo zaradi prepovedi prehajanja občin, a smo se prilagodili z delovnim časom in napisali tudi nekaj potrdil. Tudi prevzemnih mest je bilo manj kot prejšnja leta, saj nekatere organizacije trenutno ne delujejo,« je povedala predsednica. »Zdi se nam pomembno, da darila res pridejo do tistih, ki so jim namenjena.« Zaradi težav s kupovanjem daril ob zaprtju trgovin so še toliko bolj veseli, da jim je skupaj z **Mladinskim centrom Postojna** uspelo zbrati kar 160 daril. Kot je napovedala Rantova, bo DPM PO-PI v teh dneh ob-

daril še nekaj otrok v vrtcih občin Postojna in Pivka.

Tablice in računalniki za šolarje

V Društvu Po-Pi so koordinirali tudi akcijo zbiranja računalnikov za šolarje od doma. Od različnih donatorjev, organizacij in posameznikov so prejeli okoli 100 računalnikov, večinoma namiznih. »Prostovoljci **Regijskega stičišča nevladnih organizacij Boreo** so vse računalnike pregledali, očistili in programsko opremili,« je sodelavce pohvalila Rantova. Zahvaljuje se prav vsem donatorjem, še posebej pa **Zavarovalnici Generali** in **Živiljenjski zavarovalnici Vita**, saj sta se izkazali z večjim številom podarjenih stacionarnih računalnikov. Prejeli so tudi več donacij monitorjev, **društvo Postojnski tek** pa je podarilo 30 spletnih kamer. »Šolam smo razdelili 69 računalnikov, tako da so zdaj pokrite najnujnejše potrebe. Nekaj prejetih računalnikov je bilo žal premalo zmogljivih za uporabo v spletnih učilnicah in na videokonferencah, nekaj pa jih je še pripravljenih, ko (če) se še pojavi potreba.« Tatjana Rant poudarja, da je bila akcija zagotovo tako uspešna tudi zaradi sodelovanja s štabom Civilne zaščite in z **Občino Postojna**.

Osnovnošolcem v Postojni in na Prestranku, v Cerknici in na Rakeku je 20 tablic daroval **Rotary klub Postojna-Cerknica**. »Upamo, da smo vsaj delno pripomogli k izboljšanju pogojev za kakovosten pouk naših najmlajših v teh težkih razmerah (nadaljevanje na 6. strani)

epidemije,« je ob predaji poudarila **predsednica Karmen Pahor**. V klubu se zavedajo, da je šolanje na daljavo velik izziv tako za učitelje kot za učence in da marsikateri učenec nima na voljo potrebne računalniške opreme.

Po besedah **poveljnika Sandija Curka** so se tudi na Regijskem štabu CZ za Notranjsko oglašali številni anonimni darovalci z računalniki in s tablicami za šolarje, pa tudi s hrano in z drugimi materialnimi dobrinami. Curk izpostavlja podjetje **AMP-SOLAR s Prestranka**, saj je osnovnošolcem podarilo 20 tabličnih računalnikov. Sedem računalnikov je donirala **Lista KS Poper, za podeželje in mesto**, z donacijo računalnikov in njihovo pravo za delo na daljavo pa se je izkazal tudi postojnski **Klik Shop**. Regijski in občinski štabi CZ so skupaj z nevladnimi organizacijami sicer poskrbeli tudi za pomoč pri pouku na daljavo učencem in družinam, ki ne znajo (še) dobro slovensko.

Rekordno hitra pomoč za Popala

V Postojni smo pripravljene pomagati tudi tujcem, to dokazuje izjemno hitra akcija zbiranja stanovanjske opreme za 19-letnega afganistanskega priseljence Popala. Pobudo zanjo je kot nekdanja zaposlena v Dijaškem domu SGLŠ dala **Dragana Kosić Petrović**. »Popal – kot mladoletni migrant je prej živel v domu – je našel stanovanje zase in za svojo afganistansko družino; treba ga je bilo opremiti. Po objavi na Facebooku smo vse potrebno zbrali v samo uri in pol,« navdušeno pripoveduje Petrovićeva in upa, da bodo v Slovenijo kmalu prispeli tudi Popalovi trije mladoletni bratje in sestra. Sredstva za njihovo združenje zbira (sicer do konca decembra) združenje ADRA Slovenija.

Unika razveselila društva in gasilce

UNIKA TTI iz Postojne že 30 let velja za družbeno odgovorno podjetje, saj ves čas pomaga mnogim posameznikom, družinam in društvom. Kljub težkim časom tudi v koronakrizi niso pozabili na svoje poslanstvo. Letos so ob praznovanju 30-letnice s pomočjo poslušalcev Radia 94 izbrali tri športna in tri druga društva ter mednje razdelili 6 tisoč evrov. Med izbranimi društvi, ki so prejela vsak po tisoč evrov, so bili tudi karate klub Mawashi Postojna, Društvo za zaščito živali Postojna in Kulturno društvo Šmihel. Kot skromno pomoč in zahvalo za ves trud pri gašenju septembrskega požara v obrtni coni, kjer imajo prostore, pa so 6.500 evrov razdelili med 17 prostovoljnih gasilskih društev iz širše okolice. »Prav veliki požrtvovalnosti in strokovnosti gasilcev gre zahvala, da so še pravočasno rešili poslovne prostore podjetja Unika TTI,« so zapisali v sporočilu za javnost.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografiji: arhiv Društva DPM Po-Pi.

Praznujmo po pameti!

Po rekordnem številu novih dnevniških okužb v naši regiji se številke v drugi polovici decembra počasi umirjajo. Tudi tedenska testiranja v domovih za starejše vzbujajo optimizem, a ker se koronavirus, kot kaže, trenutno širi predvsem v družinskih krogih, bo dodatna previdnost med prazniki dobrodošla.

»Sprostitutveni ukrepi prinašajo upanje, da bodo razmere v naši regiji in državi kmalu boljše,« pravi **poveljnik Civilne zaščite za Notranjsko Sandi Curk**. Čeprav sodi naša regija trenutno med bolj ogrožene, ga veseli, da število okuženih v domovih za starejše upada. »Stanje v obeh postojnskih domovih za starejše je stabilno, a se situacija, kot nas uči primer Doma na Krasu, lahko zelo hitro obrne,« svari Curk.

V postojnskem Domu upokoencev testirajo stanovalce in zaposlene vsaj enkrat tedensko. Na zadnjem testu pred izidom Postojnskega prepriha je bilo vseh pozitivnih 11, kar pomeni, da se razmere umirjajo. **Direktorica Alenka Curk** je hvaležna za vsako pomoč v minulem mesecu, še posebej pa izpostavlja sodelovanje postojnskega Zdravstvenega doma. »Ob pomoči njihove zdravnice in medicinske sestre ter zadostni opremljenosti, zlasti velikem številu kisikovih bomb, je obravnava potekala tako kot v bolnici, bolnikov pa nismo obremenjevali s prevozi v bolnišnice,« razlaga in dodaja, da je bolnišnično zdravljenje potrebovalo samo 6 oseb.

Nekaj težav je bilo z nekaterimi lažje bolnimi okuženimi stanovalci, saj kljub izjemno resni situaciji niso želeli v rdečo cono, prepričani, da gre za zaroto. Večino so vseeno premestili, ostale pa so poskušali zadržati v njihovih sobah. Interes za cepljenje stanovalcev je kljub temu precejšen. »Po pogovorih s svojci ugotavljamo, da se želi cepiti kar tri četrtine stanovalcev, žal pa je med zaposlenimi pripravljivost samo 20-odstotna,« obžaluje Curkova.

Z malimi koraki se v dom že vrača nekaj normalnosti, saj sprejemajo že prve obiske za stekleno steno, v prazničnem času pa bodo stanovalci z balkonov in oken lahko spremljali nekaj glasbenih in drugih dogodkov pred stavbo. »Ljudje morajo začutiti, da niso sami,« poudarja Curkova in se za pomoč še posebej zahvaljuje zavodu Talita Kum, Domu starejših Logatec, dijakinjam in dijaku SGLŠ in OŠ Antona Globočnika, ki so pomagali premostiti težave s pomanjkanjem osebja. Od 88 zaposlenih jih je za covidom 19 namreč zbolelo skoraj 40 odstotkov.

Sandi Curk se občankam in občanom zahvaljuje za upoštevanje ukrepov, čeprav se srečujemo, kot poudarja, na območju cele občine – predvsem v mestu, z nepojasnjenim porastom okužb. Policija namreč opaža, da občani večinoma upoštevajo priporočila NIJZ-ja. Po Curkovih besedah tudi Inšpektorat za delo ugotavlja, da v gospodarstvu sledijo ukrepom. »Do tveganih stikov morda prihaja med predahi in malico, ob kavi in cigareti,« domneva Curk.

O več posameznih žariščih govori tudi **zdravnica Karmen Pahor**, ki ocenjuje razmere tudi kot članica Regijskega štaba CZ za Notranjsko. »Težko najdemo skupni imenovalec za te okužbe, najbrž pa virus domov prinesejo mlajši družinski člani – lahko iz službe ali od kod drugod, in okužijo še ostale. Gre za način življenja – skupnosti mlajših in starejših – v katerih pa je prav tako treba misliti na ranljivejše,« opozarja Pahorjeva.

Problem je po njenem mnenju predvsem v tako imenovanih superprenašalcih, ki so večinoma brez simptomov in lahko nevede okužijo veliko število ljudi. Zato je toliko bolj pomembno upoštevanje zaščitnih ukrepov – zlasti uporaba mask, umivanje rok, upoštevanje medosebne razdalje ter pogosto in temeljito prezračevanje prostorov.

Po njenih izkušnjah tesnim stikom okuženih še vedno izdajajo karantenske odločbe, žal pa zaradi premajhnega števila inšpektorjev ni zadostnega nadzora nad spoštovanjem odredene samoozolacije. »Poleg same narave virusa prispeva k neugodni situaciji zagotovo tudi neodgovornost nekaterih,« ugotavlja.

Poveljnik Curk ne želi strašiti ljudi, a glede na to, da so potrebe po dodatni zdravstveni oskrbi precejšnje, opozarja na odgovorno vedenje v prihodnjih dneh. »V tem trenutku je situacija v naši regiji težka, in kljub družinskim praznikom ne bo odveč, če bomo omejili gibanje in stike, saj bomo s tem zaščitili sebe in druge.« Ob pričakovani tretjega vala – po domnevah epidemiologov že na začetku januarja – je upoštevanje priporočil še toliko bolj pomembno. Prav takrat se bo namreč začelo tudi obdobje sezonske gripe, zato bo težko razmejevati med simptomi prehladnih obolenj gripe in covid-19.

Prostori, ki so jih kot rdečo cono uredili v Kulturnem domu v Slavini, ostajajo na voljo Ministrstvu za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti. Če kapacitete v sezanskem domu upokoencev ne bodo zadostovale, bodo del njegovih stanovalcev (po besedah Sandija Curka) že v kratkem premestili v Slavino.

Mateja Jordan

Silvestrovanja ne bo

Letošnji prižig adventne razsvetljave se je zgodil na daljavo, brez obiska Miklavža in brez množice otrok in odraslih. Občina ga je vseeno obeležila, le nekoliko drugače. V soboto, 5. decembra, je župan Igor Marentič pre-maknil stikalo in tako je Postojna zakorakala v miren praznični december.

Z Občine so sporočili, da je letošnja praznična razsvetljava v podobnem obsegu kot lani, načrtujejo pa njeno posodobitev. Za občinski proračun bi predstavljalo »prevelik finančni zalogaj, da bi to storili v enem letu,« je povedala **koordinatrica odnosov z javnostmi Sidonija Zega**. Zato bo posodobitev potekala postopoma. Prepričana je, da »ljudje potrebujemo malo luči,« še posebej v obdobju protikoronskih ukrepov. To je v svojem nagovoru izpostavil tudi **župan Igor Marentič**: »S prižigom lučk bomo pričarali vsaj malo božičnega in novoletnega vzdušja, saj si ga resnično zaslu-

žimo.« Zaželel je predvsem zdravlja in dodal, da »znamo stopiti skupaj«, ko je to najbolj potrebno. Letos bo na prihajajoče praznike spomnila le okrasitev. Zarjo so namenili približno 16.000 evrov, nekaj dodatnih bankovcev pa odšteli še za nove lučke za kraljico okrasitve – jelko.

Novoletno jelko, ki krasi Titov trg, »že par let podari občan,« pravi Sidonija Zega. Letošnje približno 10-metrsko drevo je dar **Dušana Kovača**, njegovo selitev na trg pa je predlagal kar sam. Zaradi vse pogostejših neurij in močnih vetrov ga je zaskrbelo za domačo hišo in oko-

Osrednji mestni trg je tudi letos zažarel v soju prazničnih luči, a brez Miklavža, nastopajočih in obiskovalcev.

lico. Predvsem je imel v mislih varnost drugih na sosednji ulici. Drevo ni potovalo prav daleč, posekali so ga na Ljubljanski cesti. Kot je povedal Dušan Kovač, se je na domačem vrtu vzpenjalo 73 let. Novoletno drevo sedaj krasi 7800 LED-svetilk v dolžini 780 metrov. Okrasitev je zelo lepa, je dodal Kovač.

Praznična okrasitev bo polepšala temnejše dni, kakšna snežinka pa še dodatno prispevala k zimski idili. Na Občini so nam ob zaključku tokratne številke še sporočili, da silvestrovanja na prostem zagotovo ne bo.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Foto Atelje Postojna.

Pločnike so dolžni očistiti lastniki

Prvo letošnje sneženje je izzvalo, kot običajno, precej negotovanja med občani. Pritožbe so letele predvsem na slabo in prepozno pluzenje tako v mestu kot na vaseh. Na Občini so glede na vremenske razmere zadovoljni, občane in lastnike objektov pa ponovno opozarjajo tudi na njihove obveznosti.

Zimsko službo v občini Postojna izvajata družba Kompost – ta skrbi za urejanje in čiščenje mestnih ulic, javnih poti in površin za pešce v Postojni in na Prestranku, ter Cestno podjetje Koper (CPK) – to pa skrbi za redno vzdrževanje in čiščenje občinskih javnih cest. Pri pluzenju in posipanju po posameznih krajevnih skupnostih sodelujejo tudi nekateri lokalni izvajalci.

Odlok o zimski službi določa, da morajo izvajalci pravočasno poskrbeti za brezhibne naprave in opremo ter zadostne količine peska in soli za posipanje. S tem morajo začeti takoj, ko se na cestišču pojavi poledica, v nekaterih primerih tudi že prej. Plugji pa gredo na ceste takrat, ko zapade 10 centimetrov novega snega.

Na Občini se ne strinjajo z očitki občanov, da zimске službe ob letošnjem prvem sneženju v za-

četku januarja niso dobro opravile svojega dela. »Ocena izvajanja prve akcije zimske službe v letu 2020 je »zadovoljivo – z manjšimi pripombami«. Te smo rešili z izvajalcem. Glede na kombinacijo vremenskih razmer – sneg, burja in žled je bilo čiščenje cest in pločnikov namreč zelo oteženo,« se zaveda **višji referent za komunalne dejavnosti Klemen Delak**.

Stroškov za zimsko službo v posamezni sezoni ni mogoče natančno predvideti, saj je vse odvisno od vremena in količine snežnih padavin. Za aktualno sezono je predvidenih 90 tisoč evrov za mesto in okoli 70 tisoč za lokalne ceste in javne poti po krajevnih skupnostih. Lanska zimska služba je Občino stala okoli 130 tisoč evrov.

Prednost pri pluzenju in posipavanju imajo sicer šolske in delavske avtobusne proge, dovozi do zdravstvenega doma, šol, gasilskih do-

Čiščenje cest sta oteževala tudi burja in žled.

mov, vrtcev in drugih javnih ustanov, pa tudi okoliške površine za pešce, piše v odloku. Med prvimi morajo biti očiščene tudi lokalne medkrajevne in krajevne ceste, varne poti v šolo, pločniki v mestnem središču in okolici poslovnih stavb, mestni trgi, avtobusna postajališča in pločniki za pešce v centru mesta.

Ob vsakem sneženju se problemi s čiščenjem pojavljajo na določenih območjih, ugotavljajo na Občini. »Težave se pojavljajo predvsem v starem mestnem jedru Majlont zaradi ozkih strnjenih ulic. Tam sta odmet in pluzenje snega problematična in ga je v večini primerov treba ob koncu sneženja odvažati,« opozarja Delak. Delo otežujejo iz-

vajalcem vsako leto znova tudi avtomobili, ki ob sneženju ostajajo parkirani na Tržaški ulici.

Sicer pa odlok o zimski službi v občini Postojna zavezuje tudi upravnike večstanovanjskih stavb, javne zavode, ustanove in inštitucije ter lastnike objektov in površin, namenjenih javnosti, da morajo očistiti sneg okoli stavb, posipati poledenele površine ter sproti odstranjovati ledene sveče s streh, ne glede na to, ali je površina javna ali zasebna. To velja tudi za lastnike ali najemnike lokalov, ki so tik ob javnem zemljišču.

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: Valter Leban.

Most v Žejah postaja nevaren

Na bogato mlinarsko dediščino ob Pivki danes spominjajo le še redki bolj ali manj ohranjeni objekti, med njimi tudi spomeniško zaščiten Tišlerjev mlin v Žejah. Obnovljen je bil v 90. letih prejšnjega stoletja, hkrati z mostom, ki povezuje mlin in nekdanjo žago. V zadnjih desetletjih ga je močno načel čas. Krajanji zato od Občine pričakujejo pomoč pri obnovi.

Po nekaterih pisnih virih je bil mlin zgrajen v začetku 19. stoletja. Kot beremo v knjigi Ljudje in kraji ob Pivki, je sodil med najimnitnejše žeske mline; bil je tudi najizdatnejši, saj je izrabljjal tik pred mlinom ležeče bruhalnike Korita. V mlin s šestimi mlinskimi kamni so vozili žito iz številnih okoliških vasi, njegova posebnost in kamnoseška mojstrovina pa so še danes klesani skalni bloki v strugi Pivke. Na drugi strani mlina je nekoč stala žaga, kamor so z vozovi vozili les. Številne poti iz vseh smeri so še ohranjene, vaščani pa jih danes uporabljajo kot sprehajalne in kolesarske poti.

Po obnovi v 90. letih prejšnjega stoletja – zanj sta poskrbela zdajšnja lastnika, **zakonca Milharčič iz Žej** – je Tišlerjev mlin relativno dobro ohranjen. Leseni most, ki povezuje žago, pa je močno dotrajan in zato nujno potreben popravila. Kot pravi **Klavdija Knafelc iz Krajevne skupnosti (KS) Prestranek**, zapuščina preteklosti zavezuje vaščane k spoštljivemu odnosu in skrbi za ohranitev. »Krajanji nas pogosto opozarjajo na nevarnost

ob prečanju brvi na vsakodnevni sprehodih. Obnova lesenega mostička je nujna, v aktualni situaciji pa je tudi čedalje bolj smiselna. Poskrbeti moramo za ohranjanje narave in poti skozi njo, da se ljudje lahko svobodno, zdravo in varno gibajo,« je prepričana Knafelčeva. Brv je del krožne sprehajalne in kolesarske poti, zato jo uporabljajo sprehajalci, športniki, šolske skupine in vaščani. Njena povezovalna funkcija pa je še posebej pomembna v mesecih, ko reka Pivka poplavi in je prečanje preko izsušene struge nemogoče.

Projekt obnove brvi v okviru participativnega proračuna ni bil izglasovan, zalogaj pa je za proračun KS prevelik, zato so pobudo za obnovo v začetku letošnjega leta naslovili tudi na Občino Postojna. Projekt finančno ni zahteven, za obnovo bi zadostovalo okoli 40 tisoč evrov, je pa nekoliko specifičen – tako za ohranjanje zunanje podobe kot zagotavljanje varnosti. »Leseni del brvi iz hrastovega lesa je specifičnih dimenzij, zato nam je pomoč pri obnovi s svojim stro-

Leseni del mostu pri Tišlerjevem mlinu vse hitreje propada.

kovnim znanjem in izkušnjami pri nabavi in obdelavi lesa že ponudil **krajan in podjetnik Bojan Novak**,« je hvaležna Knafelčeva.

»Ob vseh naštetih razlogih nujnosti za obnovo brvi nam narava s svojo neizprosnostjo in včasih surovostjo narekuje hiter tempo ukrepanja. Leseni del mostu neustavljivo hitro propada. Želimo se izogniti dnevu, ko se bo zrušil in zaradi tega postal »neizvedljiv projekt« – in bo most za vedno izgubljen,« so krajanji zapisali v dopisu občini.

Tišlerjev mlin je v zasebni lasti, most pa v pristojnosti države oziroma v domeni Sklada kmetijskih zemljišč in gozdov. Na občini pra-

vijo, da je treba pred kakršnimkoli posegom nujno pridobiti mnenje Ministrstva za okolje in prostor oziroma Direkcije za vode. Po zagotovitvi **občinske sodelavke Maje Piškur** so pripravljene priskočiti na pomoč, a postopka ni mogoče začeti brez ustrezne dokumentacije. »Takoj ko iz KS Prestranek dobimo popise del in projektno dokumentacijo, bomo zaprosili za vodno soglasje in sklenili stavbno pravico s Skladom,« napoveduje Piškurjeva in dodaja, da je za uvrstitev investicije v proračun za naslednje leto že prepozno. »Če bo v njem ostalo dovolj sredstev, jo bomo morda vseeno izpeljali.«

Besedilo: Mateja Jordan; fotografija: arhiv KS Prestranek.

Marentič razočaran nad »kritiziranjem iz fotelja«

Postojnski župan Igor Marentič in minister za obrambo Matej Tonin sta po zeleni luči občinskega sveta konec novembra podpisala sporazum, ki ureja finančne obveznosti Morsa »post festum«, ali po županovem »za nazaj«. Kot je znano, Mors dolguje Občini še preostalih 252 tisoč evrov za sofinanciranje izgradnje Gasilsko-reševalnega centra na podlagi sicer že leta 2018 prekinjenega sporazuma. Na Občini ob podpisu dogovora poudarjajo, da niso sprejeli nobene obveze za prihodnost, zaveza o prenosu parcel na območju vadišča na Mors pa pomeni samo uskladitev dokumentov z dejanskim stanjem.

Dogovor o sodelovanju na področju uporabe javne infrastrukture na območju Občine Postojna v letih 2019 in 2020 so

svetniki Občine Postojna ob koncu novembra potrdili na dopisni seji. S sporazumom je soglašalo 18 svetnikov, trije so se glasovanja

vzdržali, en svetnik pa je sporazumu nasprotoval. Mors se je z njim zavezal k izpolnitvi neizpolnjene dela dogovora na podlagi že potrjenega Programa sofinanciranja investicij v lokalno javno infrastrukturo zaradi obremenitev, ki jih na Počku povzročata delovanje Slovenske vojske (SV). 252 tisočakov bo ministrstvo nakazalo občini najkasneje do konca leta.

Marentič je razočaran nad negativnimi komentarji nasprotnikov sporazuma. »Na dogovore, ki jih z Morsom že leta podpisujejo druge občine, se ne odzove nihče. Ko pa naša občina poskuša dobiti že za-

padlih 250 tisočakov, vsi skočijo v zrak,« pravi in ob tem spomni, da so se na referendumu leta 2000 proti Počku izrekli tudi Pivčani. »Edina občina, ki nasprotuje vadišču in si prizadeva za ustrezne vodovarstvene uredbe, celovito presojo vplivov na okolje in zaščito vodnih zajetij, je zdaj grdi raček, in »izgublja kompas«, vse ostale občine pa lahko nemoteno kasirajo,« komentira župan, ki ga moti (po njegovem mnenju) očitna dvoličnost. »Najlažje je kritizirati iz fotelja,« odgovarja na očitke.

Da gre za nespametno in nedomišljeno potezo, je prepričan tudi ob-

Vodni park – odločen korak v bogatejšo turistično ponudbo

Občinski svetniki so na decembrski seji sprejeli pravno podlago za gradnjo Vodnega parka Postojna in tako prižgali zeleno luč projektu, ki pomeni korak naprej v turistični ponudbi in kakovosti življenja v Postojni. Potrdili so tudi občinski proračun za leto 2021. Prihodki bodo znašali skoraj 22 milijonov evrov, kar je precej manj od pričakovanega.

Kot je po seji povedal **župan Igor Marentič**, lahko Občina na podlagi potrjenega dokumenta za identifikacijo investicijskega projekta (DIIP) objavi razpis za promotorje (to je investitorje). Tega so sicer načrtovali že v decembru, a se je postopek zaradi covida zavlekel in bo razpis objavljen najpozneje v januarju.

Vrednost investicije je 16 milijonov evrov, občina pa v njej sodeluje kot partnerica. »Predstavili smo tri možnosti: izgradnjo z lastnimi sredstvi, javno-zasebno partnerstvo, ali da kdo sam zgradi park,« je pojasnil župan. Javno-zasebno partnerstvo je za občino najbolj zanimivo, ker je najcenejše in zaradi najmanjšega vložka je zanjo najmanjše tudi tveganje. »Občina se bo morala zavezati, da bo skrbela za promocijo in bo ustanovila skupno podjetje, ki bo upravljalo s parkom,« še dodaja Marentič.

Vodni park bo obsegal sedem zunanjih bazenov in tri notranje – enega malega olimpijskega, bazen za učenje plavanja in čofotalnik. Kot pove

župan, sodeluje občina za pokriti del že dve leti s Plavalno zvezo Slovenije, saj potrebuje napotke in pomoč pri sestavi urnikov.

Vodni park bo kombinacija športno-rekreativnega in (zunanjega) turističnega dela. Ta naj bi obratoval 120 dni; stalno zaposlenih bo sedem ali osem ljudi, ostale zaposlitve bodo sezonske. Ob bazenu bo parkirišče za 362 osebnih vozil in 11 avtobusov.

Občina pričakuje, da se bo na razpis za promotorja prijavil znani konzorcij. »Z njimi se bomo začeli pogajati na novo; v grobem imamo pripravljena izhodišča, izpiliti bomo morali podrobnosti,« pravi župan. »Če se bo prijavil samo omenjeni konzorcij, bodo pogajanja trajala kake tri mesece. Aprila ali maja naj bi že podpisali pogodbo in začeli postopek pridobivanja gradbenega dovoljenja.« Marentič optimistično pričakuje, da bi konec leta 2021 lahko že zakopali lopato, 2023 pa plavali.

»Za Postojno je ta investicija pomembna predvsem zaradi turističnega obiska in je korak naprej, saj

činski svetnik **Goran Blaško**, član Socialnih demokratov. »Ob prekinitvi prejšnjega dogovora ni nihče predvidel posledic, zdaj pa se zadeve rešujejo parcialno, zgolj zaradi denarja. Po letih kompleksnih pogajanj ostajajo druga vprašanja odprta, nam pa v žepu ne ostaja nič za nadaljnja pogajanja,« obžaluje in dodaja, da njegov glas proti sporazumu pomeni tudi nasprotovanje odločanju o tako pomembnem vprašanju brez posvetovanj, na dopisni seji.

Stališče Levice ostaja po besedah strankine predstavnice v postojnskem Občinskem svetu **Tine Ži-**

gon tudi naprej nespremenjeno. »Edina rešitev je, da se vadišče na Počku zapre, posledice onesnaževanja pa sanirajo, kolikor je mogoče,« meni in zagovarja podpis sporazuma. »Potrdili smo ga, ker je Mors priznal svoje dolžnosti in podlago za izplačilo dolga, saj je vadišče uporabljal lani in letos. Tako ne bo več mogel kot doslej Občine izsiljevati s tem denarjem,« je prepričana občinska svetnica, saj se je o morebitnih obvezah iz sporazuma posvetovala tudi s strokovnjaki.

Tudi Marentič si bo še naprej prizadeval za ukinitvev Počka, med-

Ideačna zasnova vodnega parka.

mesto nima potenciala za turiste, ki tu preživijo tri ali štiri dni. Vodni park bo zanimiv za ljudi, ki živijo v krogu 50–60 km in bo prispeval tudi k dvigu kakovosti življenja Postojnčanov.«

Številne investicije tudi v prihodnjem letu

»V letošnjem proračunu imamo 2,5 milijona evrov izpada, v naslednjem letu pa bomo najbrž zabeležili enako številko, upoštevaje upad prihodkov iz naslova koncesijskih dajatev iz Postojnske jame in igralniške dejavnosti,« pravi Marentič. Ob tem dodaja: »Ne bo dividend, tega se zavedam, kajti Jama je zaprta. Tudi proračun smo pripravili v tej smeri.«

Marentič je zadovoljen z uresničevanjem letošnjega proračuna, saj bodo 900 tisoč evrov minusa pokrili z ostankom letošnjega leta; ta znaša okoli milijon evrov iz naslova

neizvedenih projektov in prireditev. Proračun bo nižji okoli 22 milijonov evrov, a bo kljub temu naravnan razvojno, saj je za investicije namenjenih 8 milijonov evrov.

Največ – 2,6 milijona evrov bo stala ureditev Tržaške ceste. Pričeli in zaključili naj bi jo prihodnje leto. Postojnska občina bo začela tudi gradnjo in urejanje kolesarskih poti. »Ker bodo nekatere teh poti potekale tudi skozi vasi, bomo prihodnje leto v celoti obnovili infrastrukturo v vasi Zagon, v prihodnjem ali letu 2022 pa tudi v vasi Dilce. 800 000 evrov je v proračunu rezerviranih za ureditev Ravbarjevega stolpa in okolice ter za parkirnišče ob šoli. S parkirniščem za avtodome pa se zatika pri pridobivanju dokumentacije.« Projekt Kras.Re.Vita bodo premaknili v naslednje leto.

Blanka Markovič Kocen

tem pa želi od Morsa dobiti odškodnino za vlaganja v izboljšanje komunalne infrastrukture. »Lahko se borimo in zahtevamo zaprtje v prihodnosti, v vmesnem času pa naj občina nekaj ima od tega,« razmišlja pragmatično in odločno zanika kakršnekoli zaveze Morsu.

Po sporazumu bodo, kot zagotavlja župan, uradno prepisali na državo le parcele, ki so njene že od leta 1975, kar dokazujejo tudi overjene kupoprodajne pogodbe. A te zaradi nesoglasij v zvezi z uporabo cest na Počku niso bile nikoli vpisane v zemljiško knjigo. »Dosegli smo, da ceste ostanejo občini, ta

pa bo vojski zagotavljala nemoten dostop brez kakršnihkoli omejitev po vseh cestah in poteh do vadišča, ob njem ali čez njega.«

Nedvomno Poček za zdaj ostaja osrednje vadišče Slovenske vojske, od česar Tonin ne odstopa že vse od začetka pogajanj. Ob tem poudarja, da bo Mors vse negativne vplive občini kompenziral, napovedal pa je tudi usklajevanje omilitvenih ukrepov, ki bodo te vplive kolikor je le mogoče minimalizirali.

Mateja Jordan

Lizel Aquino Babič

Lizel Aquino Babič sem zmotil ob zanjo najbolj neprijetnih mesecih. Zunaj je bila prava zimska idila, temperature blizu ničle pa ji niso pogodi. Mraz je zanjo to, kar je kriptonit za Supermana. Sedem let živi na Prestranku in na vprašanje, ali je že prava domačinka, v smehu odgovarja, da »recimo, skoraj«. Z možem v gostilni Škorenjček tudi med epidemijo skrbita za dnevne malice.

Lizel – za prijatelje kar Hani, se je v Slovenijo preselila pred enajstimi leti. Zadnjih sedem let prebiva na Prestranku. »V Slovenijo sem prišla zaradi dela, da nekaj zaslužim. Ko sem bila mlada, nisem imela ničesar.« Tako kot mnogi drugi Filipinci, je tudi ona želela poskusiti svojo srečo. Sprva je načrtovala vrnitev domov, »potem sem pa spoznala Dejana, in načrti so se spremenili. Bila sem zaljubljena in sem se poročila. Tako sem ostala v Sloveniji.«

Ni želela razglabljati o obdobju, preden je spoznala moža; vse neprijetne izkušnje želi pustiti za sabo. »Svojo zgodbo hočem začeti od takrat, ko sem spoznala Dejana. On je bil edina motivacija, da ostanem v Sloveniji.« Zaupala pa je, da je na Filipinih končala poklicno šolo. Lahko bi postala frizerka, kuharica ali šivilja, »nič od tega nisem marala, zato sem se odločila za kozmetiko«. Pot jo je pripeljala do strežbe. Zaposlila se je v sežanskem baru in se priučila prvih slovenskih besed. »Tam sem delala, pa sem govorila samo italijansko in angleško. Lastnik me je vseeno vzel.« Za to mu je še vedno hvaležna, saj ji drugi niso dali te možnosti. »Ljudje so me popravljali in naučili. Ampak najprej najbolj smešne besede.«

Ne primanjkuje ji anekdot ob učenju slovenskega jezika. »Mi reče lastnik, da ko pride gost, ga vprašaj kaj čš jmt? Jaz pa, ker ne znam, res rečem tako. Ljudje so bolj za hec. Se poznajo, zato mi nobeden ni zameril.« Sprva so se ji smejali, nato so ji pomagali. »Najprej sem se naučila italijanščine, ker ji je moj jezik podoben. Z Dejanom sva se tako sporazumevala, potem me je pa on učil slovenščino.« Prizna, da ima še danes težave s končnicami ob sklanjatvah, včasih se zmoti pri dvojini in množini. Vendar se mi je zdelo, da me dobro razume. »Recimo, ja. Ne me preveč hvaliti, ker slovenščina je ful težka.«

Tu živita tudi njen brat in Lizelin sin, ki ima zdaj že 15 let. »Sin je Slovenec,« ponosno pove. »Prišel je v najhujši mraz, snega je bilo do kolen. Drugi dan se je že sankal.« Zelo jo je skrbelo, kako se bo privadil na novo življenje, a skrbi so bile odveč. »Ko smo ga pripeljali, sem se bala, da bo preveč žalosten. Da bo pogrešal Filipine, prijatelje. Da bo jokal. Sem se pripravljala na vse to. Ampak nič ni bilo od tega.« Najstnik niti riža

ne pogreša. »Mi naredimo filipinsko hrano, on hoče krompir in pašto.« Na domačem krožniku se sicer redno znajde kakšna filipinska jed. »Vsak dan skuhamo kilo riža. Drugače pa se mi ful dopadejo jota, sarma in segedin.«

»Če bi s Filipinov lahko pripeljala še vreme, bi bilo popolno.«

Če je le možno, Lizel z družino zamenja hladno zimo za tople kraje. Sorodnikom je prinesla suhomesnate izdelke, pa so jih sprejeli ravnodušno. »Moj ata je začel greti ponev in olje, razrezal salamo in jo spekel. Sem mu rekla, da se tega ne dela. Pa pravi, ni šans, da bi to pojedel sveže. Spekel je pršut in salame, ker niso vajeni te hrane. Še jaz, ko sem v trgovini videla, da je krača pršuta bela, sem rekla, meso je že pokvarjeno, a ga še vedno prodajajo.« S Filipinov najbolj pogreša ljudi. »Pri nas se bolj zabavajo, pa naj so stari ali mladi, bolj se družijo.«

Morda je prav sproščenost Filipincev največje nasprotje življenja v Sloveniji. Kot pove Lizel, »samo v službo in domov. Je škoda časa, hitro gre mimo pet let.« V Postojni so sicer zelo prijazni ljudje, »ampak bolj resni. Ni tako, da se smejejo za vsako neumnost. Pri nas, namesto da bi bili resni, se samo smejejo, da nam je lažje. Drugačna energija je. Nič ni narobe, samo razlika je.« Verjetno je bilo ljudem le smešno, ko je

sprva sredi decembra hodila v kratki majici in z natikači na nogah. Tudi prvo zimsko pranje perila se ni dobro izšlo. Ni ji bilo jasno, zakaj so mokre majice med sušenjem na prostem postale trde kot led. Svoj poklic pa opravlja zelo vestno. »Ne hodimo preveč ven, ker smo preveč vezani na delo.« Delo v strežbi je naporno; poletna sezona je delovna, ne dopustniška. »Po službi bi šla samo počivat. Ko je zima, sem pa jaz tista, ki nočem ven, ker me zebe.« Ob priliki se za kakšno popoldne zapeljejo do morja, čeprav naše plaže niso tako lepe kot na Filipinih. Tam so polne belega peska, obkrožene s sinje modrim morjem. Pa niti ni pomembno, kako čudovita je voda, ker »pravzaprav niti ne znam plavati, niti me ne mika.«

V Sloveniji se počuti dobro. Če bi s Filipinov lahko pripeljala še vreme, bi bilo popolno. Težko si je predstavljala, kaj jo čaka, ko bo zapustila svoje rodne kraje. »Ta svet ... To sem gledala samo v risankah, ko sem bila majhna. Nisem vedela, da obstaja takšen svet.« In kako danes vidi svojo prihodnost? »Težko je reči. Hočem biti na Filipinih, ker je toplo. A tukaj mi je v redu, ker je varno. Tudi zaradi ljudi, lahko hodim sama po cesti, in me ni strah. Samo zaradi mraza izberem Filipine. Ko je mrzlo, si rečem, nočem biti tukaj.« Kasneje me je poklicala in dejala, da bi želela pohvaliti svojega moža. »Moj Slovenec je najboljša stvar, kar se mi je zgodilo. Vedno me razume in nikoli me ne kritizira.« Zaradi njega je konec koncev tukaj ostala.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Tomaž Penko.

Prostovoljno gasilsko društvo (PGD) Šmihel-Landol

Edino PGD v občini, ki združuje prostovoljne gasilske člane dveh vasi, je v Gasilski zvezi (GZ) Postojna najmlajše. Zagnanost ustanoviteljev leta 1985 odraža tudi podatek, da se je med člane že prvo leto vpisala kar četrtina prebivalcev obeh naselij.

Ustanovitev društva je spodbudilo tudi zavedanje, da je pred 80 leti pogorela skoraj celotna vas Šmihel pod Nanosom. Začetke so zaznamovali velika volja gasilcev, na drugi strani pa skromna oprema in orodje. Prvi predsednik PGD Šmihel-Landol je bil **Bojan Jurjevčič**, poveljnik pa **Zdenko Blaži**. Brez prostorov in intervencijskega vozila je razvoj društva naslednjih deset let zastajal. Leta 1996 je postal njegov predsednik **Rajko Lenassi**, zdajšnji častni predsednik. S pomočjo GZ Postojna so se dokopali do prvega vozila in nato postopno dopolnjevali vozni park ter osebno zaščitno opremo.

Prelomno novo tisočletje

V letu 2001 je društvo od Občine Postojna dobilo v upravljanje staro osnovno šolo v Šmihelu. Gasilci so se skupaj s KS nemudoma lotili prenove dotrajane stavbe in tako končno pridobili društvene prostore. Večino dela so opravili gasilci sami s pomočjo krajanov in KS Šmihel. Ves trud je bil leta 2006 poplačan. Prenovljena stavba je imela dvojni namen: v njej je bil kulturni dom, tretjino stavbe pa je za svoje potrebe dobilo PGD Šmihel-Landol. V naslednjih letih so se trudili obnoviti dotrajan vozni park, kar jim je s pomočjo občinskih sredstev uspelo. Pridobili so novo, specializirano gasilsko vozilo za gašenje gozdnih požarov in v istem letu z lastnimi sredstvi dokupili in prenovili rabljeno terensko vozi-

Mladinski odsek PGD Šmihel-Landol se je tudi lani izkazal na tekmovanjih

lo. Pred dvema letoma so pridobili novo manjše vozilo za gašenje gozdnih požarov.

Druge dejavnosti in delo z mladino

Člani gasilskega društva so gonilna sila tudi pri drugem dogajanju v obeh vaseh. Vse čistilne akcije, čiščenje vodovodnih jaškov, odstranjevanje motečih in nevarnih razraščanih dreves in ne nazadnje novoletno okraševanje vasi potekajo vedno v tesnem sodelovanju gasilskega društva in vodstva krajevne skupnosti. Dolga leta so gasilci vodili organizacijo osrednjega občinskega prvomajskega kresovanja in na prizorišču – ob šotoru na »gradu« nad Šmihelom, skrbeli tudi za zaščito. Pomagali so pri zavarovanju proge in oskrbi tekmovalcev na trinajstih Šmihelskih mednarodnih kolesarskih kros tekmovanjih.

Prapor ob tridesetletnici

Pred petimi leti je društvo praznovalo tridesetletnico ustanovitve. Proslave z gasilsko parado se je udeležilo 110 gasilcev iz 14 društev. Na vaškem mimohodu s pihalno godbo so sodelovali

15 vozil in stara gasilska črpalka s konjsko vprego iz Studenega. Ob tem dogodku je društvo razvilo svoj prvi prapor. Na njem sta poleg sv. Florijana (zaščitnika gasilcev) upodobljeni cerkvisi obeh vasi. Kot je v navadi, se finančni prispevek za prapor nabira s pozlačenimi žeblički; na njih je izpisano ime darovalca. Za žebličke so darovali 64 krajanov oz. družin, osem gasilskih društev in GZ Postojna, za spominske trakove pa so prispevali Občina Postojna ter KS Šmihel in KS Landol. Podobne veselice pod velikim šotorom ter množice povablencev in obiskovalcev ne pomnijo niti starejše generacije.

Gradnja novega gasilskega doma

V PGD Šmihel-Landol (poveljuje mu **Miha Blaži**) je trenutno 20 operativnih članov, ki se redno udeležujejo intervencij v bližnjem okolišju, v sklopu GZ Postojna pa tudi širše v regiji. Za prihodnost PGD Šmihel-Landol se ni bati. Od 135 članov je skoraj tretjina podmladka. Ta z zagnanim delom že vse od ustanovitve društva dosega odlične rezultate na regijskih in državnih tekmovanjih. Prijateljsko vzdušje se potrjuje tudi z udeležbo na vsakoletnem društvenem pohodu iz Šmihela na Nanos.

»Z intenzivnim razvojem društva v zadnjem desetletju so naši prostori postali pretesni in tudi širitve niso omogočali,« je povedal aktualni predsednik društva **Aleš Žvanut**. Zato so na mestu dotrajanega kulturnega doma začeli graditi novo stavbo, v kateri je le gasilski dom. Z občinsko pomočjo, donacijami, nekaj lastnih sredstev in nešteto ur prostovoljnega dela gasilcev je skorajda končan. Čaka jih še nekaj del v mansardnih prostorih, nato pa veselica ob slavnostnem odprtju. Kljub trenutnim razmeram se veselijo tega, za PGD Šmihel-Landol zgodovinskega dogodka.

Besedilo: Marino Samsa, fotografiji: arhiv PGD Šmihel-Landol.

Nov gasilski dom je pomemben zgodovinski mejnik za PGD Šmihel-Landol, zato bo slovesno odprtje počakalo na čas, ko bo dovoljeno druženje.

Teja Tegelj

Med domačimi vse bolj vidnimi umetniškimi imeni je tudi slikarka Teja Tegelj iz Planine. Kljub temu da sodi v mlajšo likovno generacijo, ima za seboj izjemno bogato ustvarjalno pot. Teja Tegelj je predvsem iskalka in raziskovalka. Je magistrica znanosti in profesorica likovne umetnosti, hkrati pa umetnica, ki predstavlja svoja snovanja v različnih medijih na mnogih ravneh izražanja. To je nadvse prijetna in zanimiva sogovornica, široko in tankočutno odprta v svoj vidni in nevidni svet. Nekaj let je bila članica Društva likovnih ustvarjalcev Postojna; s samostojno razstavo se je Postojnčanom predstavila leta 2014 v galeriji TIC. Z razstavami in s posameznimi projekti se predstavlja tako v slovenskem kot mednarodnem prostoru. Prejela je tudi kar nekaj priznanj in nagrad. Pred seboj ima gotovo še obetavno umetniško pot.

■ **Leta 2006 ste diplomirali iz likovne pedagogike na Pedagoški fakulteti v Ljubljani, deset let kasneje pa ste končali znanstveni magistrski študij na Akademiji za likovno umetnost in oblikovanje v Ljubljani ter ste (pet let) članica ZDSLU. Za vami je torej intenzivna študijska pot z bogato popotnico, ki vam je gotovo odprla vpogled v mnoga obzorja.**

Naj kar nadaljujem s prispodobno obzorja ... Odkrivanje še neodkrita dojemam kot nenehno približevanje horizontu, katerega pa nikoli zares ne dosežemo, saj se nam s pomikanjem naprej odpirajo ved-

na nova obzorja. Ko pridemo okrog in zopet na isto mesto, pa na obzorje gledamo z drugačnimi očmi, in odkrivanje se zopet lahko začne ... Odločitve za študij in (zlasti v zadnjih letih) za večjo osredotočenost na lastno umetniško izražanje so pri meni tekle precej naravno. Dodiplomski in podiplomski študij na Pedagoški fakulteti mi je dal širino v polju umetniškega izražanja – tudi v navezavi s prvinskostjo otroškega likovnega izraza. Na Akademiji pa gre za poglobitev znotraj področja interesa. Če smo na svetu zato, da ga spoznavamo in tako spoznavamo sebe, pri meni to spoznavanje poteka pretežno skozi umetnost. V povezavi s tem se mi zdi posrečena

domislja, da si stvarnik skozi nas ogleduje samega sebe.

■ **Vesetje in interes za likovno izražanje ste izkazovali že od malih nog. Že takrat je bilo jasno, da se boste tako ali drugače ukvarjali s tem. Ali morda ljubezen do likovne ustvarjalnosti korenini v vaši družini?**

Moj najzgodnejši spomin na likovno podobo, ki sem jo ustvarila, sega v malo šolo. Spomnim se živopisane papige na velikem listu papirja in občudovanja vzgojiteljic in staršev. Pozneje sem med celotno osnovno šolo samoiniciativno risala in slikala. Spomini na to zgodnje likovno ustvarjanje so vezani predvsem na brezskrbne počitnice pri babici Mariji Kobal iz Studenega. Prav pri slednji sem v zadnjih letih odkrila likovno in glasbeno nadarjenost. Žal je bilo na kmetiji včasih tako, da za razvijanje tovrstnih talentov ni bilo prav veliko časa. No, babica danes kot samouk ustvarja čudovite improvizirane melodije na pianino, ki je hranjen pri njej. Prav tako sem ji kupila dnevnik in jo spodbudila, naj ga napolni z risbami – spomini. Tako po mamini kot očetovi stra-

ni se kaže ljubezen do kreiranja, ustvarjanja. Staršem pa se lahko zahvalim ne le za gene, temveč tudi za nesebično podporo na moji študijski in umetniški poti.

■ **S sestro, s katero sta tudi sicer zelo povezani, sta se še v študentskih letih pogumno podali v daljno Avstralijo. Študijsko pa ste bili na izmenjavi tudi v Nemčiji. Kako so potovanja vplivala na vaše delo in življenje?**

Spet bi lahko uporabila prispodobno o potovanju okrog sveta. Na koncu se vedno vrneš na isto mesto – k samemu sebi, ne glede na to, kako daleč greš. In tu vidim največjo vrednost potovanja; zunanji svet se odzrcali navznoter in obratno – ko te posebej nagovori predvsem tisto, kar takrat nosiš v sebi. Potovanje po Avstraliji je bila res čudovita izkušnja za odpiranje pogleda navzven in navznoter. Izredno dragoceno mi je bilo srečanje z avtohtono aborignsko kulturo, njihovim načinom dojemanja sveta, njihovo sveto zemljo in s t. i. sanjskim svetom. S sestro sva se poglobili tudi v njihovo umetnost in jo vsaka s svojega očišča tematsko obdelali v diplomskih delih. Izkušnja študentske izmenjave v Nemčiji je bila seveda drugačna že zaradi same kulture, a je bila prav tako pomembna z vidika strokovnih izkušenj in novih poznanstev.

■ **Slikovito okolje Planine z edinstveno naravo ima nešteto podob. Kraška presihajoča pokrajina od Planinskega polja tja do Cerkniskega jezera kar sama nagovarja ustvarjalca, da se odzove. Tudi vam pomeni velik navdih, predvsem element vode.**

Genius loci ali duh kraja ima v mojem umetniškem izrazu veliko vlogo. Tega sem se prvič zavedala šele, ko sem se študijsko odselila v Ljubljano. Spomnim se svojega takratnega profesorja, cenjenega prekmurskega slikarja Zdenka Huzjana, kako je prvi izpostavil povezavo med ravnimi ploskvami na mojih takratnih slikah in domačo pokrajino. Ugotovila sva, da je ta ravnina Planinsko polje. Ob tem ne gre le za prevajanje zunanjega sveta v abstraktni jezik, temveč obenem ali

predvsem za sliko notranjega sveta. In menim, da človek v določeni meri vedno nosi s sabo svet, v katerem raste ali se skozenj giblje. Potem pa so tu še osebne preference. Od nekdanj me je privlačil element vode; k vodi se vračam domov. Ta se v mojih delih kaže predvsem s svojimi lastnostmi prehajanja iz nadzemnega v podzemno in obratno, s cikličnostjo naraščanja in upadanja, porajanja in izginjanja, stanja prisotnosti in odsotnosti ter s tem vidnega in nevidnega.

■ **Polni ste novih idej. V snovnih povezujete naravo, znanost in umetnost; ženejo vas odkrivanje, raziskovanje in eksperimentiranje. Veliko del je nastalo v tehniki akrila na platnu, v zadnjem obdobju ste bolj usmerjeni v risbo. Dela so slogovno abstraktna in ekspresivna, večplastna, ponotranjena in poetično subtilna.**

V zadnjem času sem precej pozornosti posvetila telesnosti in čutnim zaznavam, kar se je neposredno odrazilo v mojem zadnjem ciklu *Iz telesa*. Gre za risbe na velikih formatih. Na njih skušam z ekspresivno kontemplativno gesto zaobjeti in izraziti posamezne aspekte utelešenega uma, ki je razumljen kot neločljiva povezava med njim, telesom in okoljem. V procesu čutnega zaznavanja in likovnega kreiranja lahko dogajanje razmejimo na notranji in zunanji svet. Senzorne informacije, ki jih prejemo iz okolja, se povežejo z našimi drugimi miselnimi in duševnimi funkcijami ter prek njih z našo celotno osebnostjo. Informacije tako tečejo iz zunanjega sveta v človekov notranji svet, se tam skozi likovno mišljenje preobrazijo, nato pa povnanjijo v likovnem produktu. Zunanja realnost se tako preobrazja v novo resničnost. In včasih ta nova resničnost preseže tudi mene samo.

■ **Nasploh gojite ljubezen do umetnosti: zelo blizu so vam tudi glasba, poezija in lepo besedno izražanje – še kako pomembno v pedagoškem poklicu.**

Tudi glasba me spremlja že od otroštva. Začela sem z igranjem klavirja

in s petjem v različnih pevskih sestavih: od srednješolskega zbora SVŠGL in solo petja, do APZ-ja Tone Tomšič in vokalne skupine Jazzva, krajši čas sem pela tudi pri MEPZ Postojna. Zaradi glasbe gledam na likovno umetnost drugače in enako velja obratno. Glasba je doprinesla predvsem k intenziteti čutenja, zaradi poznavanja likovnega sveta pa glasbo doživljam tudi v dimenziji prostora, in ne zgolj časa. V zadnjem obdobju posvečam več pozornosti raziskovanju zvoka kot takega in izraznim možnostim znotraj tega okvira.

■ **V tem, z epidemijo zaznamovanem letu so med drugimi prizadeti tudi kulturniki in umetniki, saj zdaj bijejo še težji boj preživetja. Kako je čas karantene v letošnjem letu vplival na vašo ustvarjalnost?**

V prvem valu epidemije sem na Cerkniskem polju ustvarila video performans *Naš vsakdanji*. Nastal je kot neposreden odziv na strah pred pomanjkanjem kruha, v širšem kontekstu pa prevprašuje tudi stanje človekovega duha. Delo bo v kratkem premierno predstavljeno na potujoči razstavi s pričetkom v Novi galeriji vizualnih umetnosti v Beogradu. Umetnost pa ne ponuja zgolj refleksije in kritičnega razmisleka. Odpira pogled v drugačne svetove, notranje bogati in lahko nudi uteho. Zato je v tem negotovem času umetnost toliko bolj pomembna. Omenila sem že, da umetnik zunanjo realnost preobraža v novo resničnost. Mislim, da je na vseh nas, da si v tem času prizadevamo k ustvarjanju nove skupne resničnosti – take, ki bo prinesla boljši svet. Doleta nas je pandemija, ki v prvi vrsti najbolj prizadene pljuča. (Pravkar me je prešinilo, da so lansko leto z amazonskim pragozdom gorela pljuča Zemlje. Morda je to zgolj nepomembna asociacija.) Pa vendar slišimo v zadnjem času vse več pozivov, naj se osredotočimo na svoj dih. Nekateri umetniki izvajajo umetniške meditacije. Morda pa imamo zdaj odlično priložnost, da svoj dih poglobimo in se dokopljemo do lastne zdravilne moči.

Besedilo: Polona Škodič; fotografija: osebni arhiv Teje Tegelj.

Sara Ljepojević je Naj mlada prostovoljka leta 2019

V preteklih letih so prejemniki priznanj Naj mladi prostovoljec oziroma prostovoljka stali na odru kulturnega doma, njihova prizadevanja za humano in empatično družbo je pospremil aplavz občinstva. Letos je podobna usoda kot številne druge dogodke doletela tudi to prireditev. Podelitev priznanja ni bila na očeh javnosti – župan Igor Marentič je sredi decembra podelil priznanje kar v svoji pisarni Naj mladi prostovoljki za leto 2019 Sari Ljepojević. Seveda pa to ne zmanjša pomena Sarinega humanitarnega dela in njenega prispevka za boljšo skupnost.

Župan Igor Marentič je podelil priznanje Naj mlada prostovoljka leta 2019 Sari Ljepojević iz Matenje vasi.

Občina Postojna je v februarju z javnim natečajem pozvala posameznike, neformalne skupine, društva, zavode in druge ustanove, da predlagajo posameznice in posameznike, razred ali skupino posameznikov, ki so v letu 2019 z osebnim prizadevanjem in s prostovoljskim delom nesebično prispevali h kakovostnejšemu življenju občank in občanov občine Postojna. Komisija je med prispelimi predlogi odločila, da si priznanje Naj mladi prostovoljec najbolj zasluži **Sara Ljepojević, dijakinja 4. letnika Srednje zdravstvene šole Postojna**. Za priznanje sta jo predlagali ravnateljica SGLŠ Cvetka Kernel in Sarina šolska mentorica Anica Emili Podboj.

Sarina družina se je pred skoraj štirimi leti preselila iz Bosne v Slovenijo. Zdaj živi v Matenji vasi. Takrat petnajstletna Sara je začela srednješolsko obdobje na Srednji zdravstveni šoli Postojna. Premagati je morala težave z jezikom, nekaj mesecev je potrebovala tudi za socialno vključitev. Ta izkušnja ji je navdahnila odločitev, da se že v prvem letniku pridruži prostovoljcem. »Menim, da je čut za sočloveka pomemben dejavnik pri odločitvi za izobraževanje in kasnejše delo v zdravstvu. Ta čut imamo tisti, ki naj bi pri svojem delu pomagali sočloveku, v sebi. Poleg tega sem želela na osnovi svoje izkušnje beguncem in drugim sporočiti, da ni tako hudo, kot se včasih zdi na začetku,« pojasni Sara. V lanskem letu je svoje humanitarno delovanje še nadgradila, saj je veliko svojega prostega časa namenila delu z begunci, s starejšimi in z drugimi, pomoči potrebnimi občani. Vključevala se je tudi v različne mednarodne projekte s področja integracije beguncev, med drugim v Estoniji, na Nizozemskem in Poljskem. Priznanja se je razveselila. »Občutim neko zadovoljstvo, da moja prizadevanja obrodijo sadove in so celo opažena v širši skupnosti.«

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv Občine Postojna.

Trije milijoni evrov za Pet Pakovo tovarno v Postojni

Ministrstvo za gospodarski razvoj in tehnologijo je podjetju Pet Pak dodelilo 3 milijone evrov nepovratnih sredstev za nakup strojev in opremo novega poslovno-proizvodno-skladišnega objekta v Postojni. Skupna vrednost projekta je sicer dobrih 15 milijonov evrov, z njim pa bo ilirskobistriško podjetje podvojilo proizvodne kapacitete.

Podjetje Pet Pak se ukvarja s proizvodnjo visokokakovostne embalaže iz polietilen tereftalat materiala za prehransko, kozmetično in farmacevtsko industrijo. V obdobju 2015–2019 je bilo uvrščeno na seznam Ministrstva kot hitro rastoče podjetje. V prvih desetih mesecih letošnjega leta je lanske letoletne prihodke presegle za slabih 40 odstotkov; tako bo letos presegle mejo 10 milijonov evrov čistih prihodkov od prodaje. Z novim objektom v Postojni, ki ga bodo

Nova poslovno-proizvodna stavba podjetja Pet Pak bo dokončana in opremljena do konca prihodnjega leta.

zgradili in opremlili do konca prihodnjega leta, bodo proizvodne kapacitete podvojili.

Selitev v Postojno je **direktor Ljubo Nadoh** (sicer doma iz Orehka) napovedal že pred dvema letoma. V Ilirski Bistrici namreč niso našli primerne lokacije za širitev, zato so se odločili za gradnjo na območju nekdanje Primorjeve betonarne v postojnski industrijski coni Kazarje. Po direktorjevih napovedih naj bi novi prostori, ki pogoju-

jejo nadaljnjo rast podjetja, zadoščali vsaj za naslednjih deset let.

Investicija bo v Postojno pripeljala najmanj 23 novih delovnih mest, od tega vsaj 10 visokokvalificiranih; pričakovana dodana vrednost na zaposlenega bo po zaključku projekta več kot 115 tisoč evrov.

Besedilo in fotografija: Mateja Jordan.

Pogumno in perspektivno

To je ocena letošnjega leta in hkrati novoletna želja. Čas je za pregled minulih dejavnosti in napoved prihajajočih. Sredi meseca so to storili v Podjetniškem inkubatorju Perspektiva, kjer so izpeljali več začrtanih projektov in delavnic. Posodobili so prostore in uspešno zaključili natečaj Naša perspektiva; izvedli ga bodo tudi prihodnje leto.

»V naši regiji imamo zelo razpršeno podporo okolje,« pravi vodja postojnskega inkubatorja **dr. Jana Nadoh Bergoč**. Ugotavljajo, da za podjetnike skrbi kar 16 podpornih organizacij, primanjkuje pa jim skupnega povezovanja. Tako uporabniki pravzaprav ne vedo, kam ali na koga se obrniti po pomoč. »Oteževalna okoliščina je tudi podjetniška kultura oz. podjetniška miselnost, saj je v Sloveniji nekoliko nižja,« še dodaja.

V letošnjem letu so zamenjali klientelo in nekoliko prilagodili svoje prostore, da so bolj primerni podjetništvu. Te uporablja sedaj pet podjetnikov, še eden se jim bo pridružil v kratkem. Uporabo coworking prostorov bodo omogočili še dvema uporabnikoma. Obeta se začetek urejanja drugega nadstropja stavbe; z njim bodo pridobili še dodatnih 14 poslovnih

V podjetniškem inkubatorju se vrstijo tudi tematske delavnice.

prostorov kot tudi restavracijo in eksperimentalni prostor za nove tehnologije. Podjetniški trendi se usmerjajo v razvoj digitalne tehnologije. Prav krepitev razvojne in raziskovalne dejavnosti je del njihove vizije za prihodnje leto.

V Perspektivi se želijo prilagoditi posamezniku, »da ljudje zastavijo poslovne modele tako, da od njih dobro živijo.« Na njih se je obrnil tudi krški inkubator, kar štejejo za dokaz, da so z delovanjem na dobri poti. Začrtali so si, da postanejo mednarodno prepoznaven podjetniški center. Prav v Postojni je najzahodnejši inkubator v vzhodni kohezijski regiji. Ker se za to območje načrtuje več finančnih sredstev, že sedaj sporočajo, da si ne želijo podjetnikov, ki bi tu odprli samo svoj poštni predal. Sicer pa kažejo številke zanimive podatke. Mikropodjetnikov je v

naši regiji kar 90 odstotkov. Jana Nadoh Bergoč pravi, da »ne prevladuje nek segment«. Podjetniki delujejo na različnih področjih – v storitveni dejavnosti, digitalnem marketingu, tudi galanteriji. Prihodnje leto bodo svoje napore usmerili še v turistični in kulturni sektor, saj ju je epidemija močno prizadela.

Razvoj galerijske dejavnosti ostaja v načrtu. Če se bo epidemija januarja umirila, bodo ponovno odprli razstavnici prostor. Sprva bodo na ogled dela slikarke Amadee Ris. Ta so sicer postavljena, a je virus obiskovalcem preprečil ogled. V Perspektivi ob koncu izpostavljajo, da so vedno dosegljivi, čeprav trenutno le virtualno.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Arhiv Podjetniškega inkubatorja Perspektiva.

Trideset let podjetja Misel

Ob uradnih odprtjih pomembnih naložb tu pa tam »ujamemo« podatek o projektantih, potem pa ga kar hitro pozabimo. Tudi stavbe, ki postanejo nekemu dom v razcvetu ali na jesen življenja, prijeten prostor za izobraževanje, kulturno, športno udejstvovanje, druženje ... hitro zaživijo svoje življenje. Za tiste, ki so jih skrbno načrtovali – od zamisli do izvedbe, pa na nek način ostajajo njihovi otroci; še zlasti, če so z njimi zadovoljni investitorji in uporabniki. Zaposleni v podjetju za arhitekturno projektiranje in gradbeni inženiring Misel, d. o. o., na čelu z lastnikom in direktorjem Iztokom Čančulo, se ob tridesetletnici podjetja lahko s ponosom ozrejo na mnoge svoje »otroke«.

Med najnovejšimi sta prizidka pri Osnovni šoli (OŠ) Antona Globočnika v Postojni in podružnični šoli OŠ Miroslava Vilharja v Hruševju, na sprehodu po našem mestu pa vam bodo zdaj padli v oči še drugi »njihovi« projekti, na primer Knjižnica Bena Zupančiča, prizidek pri bolnišnici za ženske bolezni, stanovanjski bloki v Parku pod Javorniki, na Ulici Vilka Kledeta ... V treh desetletjih se je zvrstilo še veliko projektov po celi Sloveniji. Tudi v jubilejnem letu jim ne manjka elana in kreativnosti pri iskanju novih in najboljših arhitekturnih rešitev. Na krilih izzivov, kot je na primer prva ledena dvorana za curling v Sloveniji (tudi na jugovzhodu Evrope), ustvarjajo tukaj in zdaj, a hkrati zazrti v prihodnost.

Lastnik Iztok Čančula je po diplomi iz arhitekture na (takrat imenovani) Fakulteti za arhitekturo, gradbeništvo in geodezijo začel svojo poklicno pot leta 1988 v pivškem Javorju. Po dveh letih se je podal na samostojno pot. Do konca ustanovnega leta lastnega podjetja je delal sam, nato pa zaposlil še inženirja gradbeništva **Eddyja Faturja**. Petnajst let sta delala skupaj in Čančula z zadovoljstvom pove, da še vedno poslovno sodelujeta.

Začetek je bil zaznamovan z veliko izkušnjo in preizkušnjo. Čančulo je za opremo in finalizacijo 400 kvadratov velike trgovine v sklopu poslovnega objekta v središču Beograda angažiral lastnik, ki je ob naši osamosvojitveni vojni v trenutku prekinil sodelovanje, računi za opravljeno delo pa so ostali neporavnani.

Obdobje, ko je podjetje Misel projektiralo predvsem stanovanjske hiše in lokale, se je že na začetku devetdesetih prevesilo na stran zahtevnejših poslov. »V letu 1992 sem začel sodelovati z msgr. Francem Boletom – ustanoviteljem radia Ognjišče, s koprsko škofijo in z radiem Ognjišče. Uredili smo poslovne prostore revije Ognjišče, pisarno in stanovanje škofa Metoda Piriha v prvem

Podjetje Misel poosebljajo Nataša in Iztok Čančula, Vanja Markovčič, Marija Hoelz, Peter Kaluža, Alenka Tomažič, Mojca Mekina, Martina Dekleva, Klemen Muha ter Grega Smrekar in Andrej Stegel. Slednja sta na dan fotografiranja delala od doma, zato nista na »jubilejni« fotografiji.

nadstropju škofijske palače v Kopru, nato pa v Ljubljani še prostore radia Ognjišče v Škofijskih zavodih in poslovne prostore TV3,« pojasni prvi mož podjetja.

Prelomno leto 1999

Vsa leta je ljudi zaposloval postopno in preudarno. V letu 1997 so dejavnost podjetja razširili še na računovodstvo. Pomembno prelomnico predstavlja leto 1999, ko se je takrat sedemčlansko podjetje preselilo iz najemniških prostorov na Cankarjevi 6 v lastne na drugi strani ulice. Teh »nekaj korakov« je dejansko predstavljalo velike premike. »Takrat smo od dela z ravnili, s trikotniki in z rotringi prešli na projektiranje z računalniki,« pove Čančula.

Novo tisočletje je najprej prineslo izjemno rast na vseh področjih. Ti tokovi so pljusknili tudi v podjetje Misel; skoraj deset let so projektirali zlasti večstanovanjske stavbe v Postojni in drugih slovenskih mestih pa tudi 147 varovanih stanovanj v Kamniku. »Hitra rast je terjala hitro projektiranje in hitro gradnjo, a tudi določen davek pri kakovosti. Zato na te projekte nismo najbolj ponosni,« kritično pove Čančula. V letu 2008 pa je kriza ustavila naročila in tudi mnogih plačil za že opravljeno delo ni bilo. V nekem obdobju so prodali celo nepremičnino, da so poravnali vse obveznosti. Plač niso nižali in tudi odpustili niso nikogar. Čančula poudari, da so iz krize izšli močnejši, za kar gredo zasluge vsem zaposlenim, ne le njemu, in na to se ozira s ponosom.

Po letu 2008 se je podjetje Misel specializiralo na dveh segmentih – pri projektiranju objektov s področja varstva in izobraževanja otrok ter športnih dvoran. Pomemben del njihove dejavnosti pa je tudi projektiranje industrijskih zgradb – delavnic, proizvodnih hal in poslovnih prostorov.

To so projekti, ki se ne osredotočajo na lov za nagrade zaradi vizualnih presežkov, pač pa na uporabnikom prijazne in funkcionalne rešitve. V tem oziru je podjetje Misel že večkrat dobilo potrditev, da sodi med najboljše slovenske arhitekturne biroje.

Danes je redno zaposlenih 11 ljudi – 6 arhitektov, 2 gradbena inženirja in 3 strokovnjakinje za računovodstvo. Ekipo bodo v bodoče krepili z novimi arhitekti, med njimi bo zagotovo še kakšen štipendist. Čančula z zadovoljstvom pove, da dobro sodelujejo tudi z zunanji izvajalci, z nekaterimi že od samega začetka.

Ob vprašanju o projektih, ki njemu osebno največ pomenijo, izpostavi iz zgodnjega obdobja prostore radia Ognjišče, med novejšimi pa pokopališče Polje v Ljubljani, večnamenski dvorani v Črnučah in Žireh ter prizidek pri OŠ Antona Globočnika. Pri slednjem ga je z elanom navdajala najmlajša hči Hana, šestošolka Globočnikove šole. Čančula z navdušenjem predstavi še najnovejše načrte za večnamensko dvorano v Moravskih Toplicah, športno dvorano v Slovenj Gradcu in vrtec v Postojni.

Prihodnost podjetja je nedvomno na področju športnega inženiringa. Ta segment je v našem prostoru nekoliko zapostavljen, celotni ekipi podjetja Misel pa najbližji; in dosedanja projekti ter odlične reference to tudi potrjujejo. V bližnji prihodnost pa je zamaknjena slovesna prireditve ob 30-letnici podjetja. V sodelovanju z domačimi ambasadorji kulture jo bodo pripravili takrat, ko bo epidemija izzvenela – da bodo poslovnim partnerjem in prijateljem lahko brez mask na obrazu izrekli iskreno zahvalo za sodelovanje.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Klemen Premrl.

Skavti prižgali bližino

Skavti delijo v predbožičnem času plamen Luči miru iz Betlehema. Zanj so poskrbeli tudi letos, a pod pogoji za zaščito pred okužbo s covidom-19. Plamen Luči miru je iz Salzburga pripotoval na slovensko-avstrijsko mejo, Postojnčani pa so ga prevzeli od ajdovskih skavtov. Delili so ga v bližini cerkva postojnskih in pivških župnij in v Knežaku. Postojnski skavti želijo spomladi obeležiti 30-letnico delovanja

Skavtska voditeljica v stegu Postojna 1 Teja Čeč pojasnjuje, da »svetovni sprejem Luči miru običajno poteka na Dunaju«, letos so ga preselili v Salzburg. Žal ga slovenski skavti tam nismo smeli prevzeti, saj so strogi ukrepi za zajezitev koronavirusa dovolili sprejem le avstrijskim kolegom. Naši severni sosede so Luč miru varno pripeljali do mejnega prehoda Šentilj, nato je potovala naprej po Sloveniji. V ponedeljek zvečer, 14. decembra, so ajdovski skavti plamen predali Postojnčanom.

Luč miru iz Betlehema običajno delijo po maši. To pot je drugače,

skavti so v bližini cerkva postavili mize s svečami. Tako so jo verniki varno pobrali in darovali prispevek. Plamen so delili zadnje nedeljo pred božičem po prej znanem razporedu, v Postojni tudi naslednje tri dni. »Delimo res po vseh župnijah postojnske in pivške občine.« Luč miru je bila na voljo tudi vernikom v Knežaku, čeprav spada v ilirskobistriško občino. Vedno poskrbijo za tiste, ki po plamen ne morejo priti; na željo jim ga prinesejo na dom.

Skavti pravijo, da so upoštevali ukrepe, in se niso srečevali, so se pa odločili, da voditelji Luč miru vseeno osebno prinesejo vsaj svojim članom.

V ponedeljek zvečer, 14. decembra, so ajdovski skavti predali Luč miru Postojnčanom.

Ker v Salzburgu niso smeli prevzeti Luč miru iz Betlehema, so slovenski skavti poskrbeli za video poslаницo domače delegacije. V tej so sodelovali trije iz postojnskega stega – **Anja Čeč, Jan Lenarčič in Tobija Hreščak**. »Lokalni skavtski rod ima med 115 in 120 članov, septembra se jih je pridružilo še nekaj,« pravi Teja Čeč. Pred štirimi leti so sprejeli tudi najmlajše, izredno vedoželjne šoloobvezne otroke. Delujejo že 30 let in so želeli dostojno proslaviti

obletnico. »Postojnski skavti sicer praznujemo vsakih pet let, ko naredimo festival skavtske pesmi Skavtfest. Želeli smo ga izvesti 24. oktobra, a smo ga bili primorani prestaviti,« pove Čečeva. Upajo, da bodo 30-letnico obeležili 22. maja prihodnje leto. Na prostem, kot se za skavte spodobi.

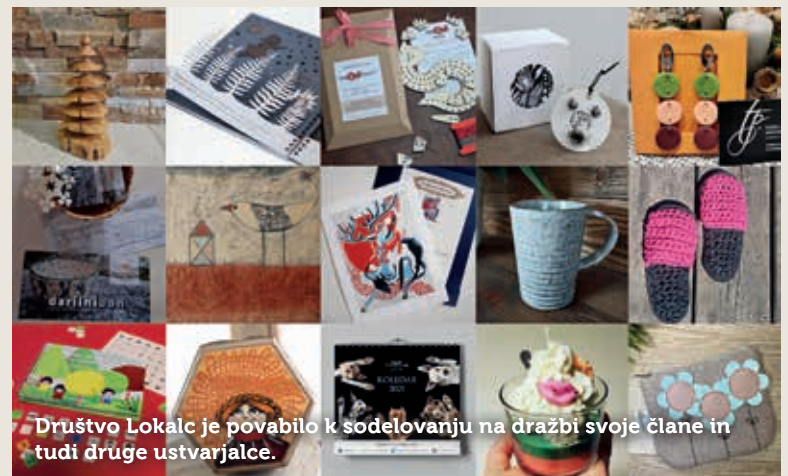
Besedilo: Jaka Zalar, fotografija: Nejc Kurbus.

Lokalci pripravil praznično dražbo

Sredi decembra je društvo Lokalci na spletu pripravilo dražbo lokalnih ustvarjalcev. Slednji so ponudili nižje izklicne cene; te so dražitelji višali in tako podprli rokodelce tukajšnje skupnosti. Na voljo je bilo približno 150 različnih izdelkov. Aktivnosti društva za letos še niso končane; trenutno nudijo video delavnice.

Medtem ko nekateri razmišljajo, kaj najdražjim kupiti za božično-novoletno darilo, se drugi ukvarjajo z ustvarjanjem prav teh daril. Pri društvu Lokalci – centru lokalnih umetnosti so se odločili za malo drugačen pristop, pripravili so dražbo izdelkov lokalnih ustvarjalcev. »Dražba bi morala biti v fizični obliki, v SAZU-ju je bila planirana,« je povedala **Mateja Premrl iz Lokalca**. Namesto tega so jo organizirali kar prek družbenega omrežja Facebook. Na njej je sodelovalo približno 20 rokodelcev. »Povabili smo tudi druge ustvarjalce, ki niso del našega društva, da bo dražba čim bolj privlačna.« Premrlova je bila z odzivom zelo zadovoljna: »So komaj čakali, da

se bo nekaj začelo dogajati. So bili zelo veseli povabila.« Dejala je, da so bili nekateri rokodelci že nekoliko obupani, saj jim je epidemija prodajo popolnoma ustavila. V ponudbi je bilo približno 150 izdelkov, od torbic do skodelic, od izdelkov iz lesa do darilnih bonov in drugo. »V decembru postavljamo prijaznejše cene, hkrati pa nas z nakupom podprejo,« je še pojasnila. Vsak ustvarjalec je postavil za svoj posamezni izdelek izklicno ceno, dražitelji pa so jo višali kar s komentiranjem pod fotografijo izdelka. Po zaključku dražbe so se zmagoviti dražitelji z ustvarjalci dogovorili za način plačila in prevzem ali dostavo. Dražba je del projekta *Sodobni rokodelci se predstavijo*, ki ga sofinancira Občina Postojna.

Društvo Lokalci je povabilo k sodelovanju na dražbi svoje člane in tudi druge ustvarjalce.

»Že od začetka smo želeli povezovati lokalne ustvarjalce,« je idejno zasnovano društva obrazložila Premrlova. Epidemija je imela očitno tudi ugoden učinek, saj je združila lepo število teh ustvarjalcev.

Društvo Lokalci je prejelo tudi nekaj pobud za video delavnice, predvsem od staršev, ki iščejo načine za animiranje svojih otrok. Takšnih delavnic sta se poleg Mateje Premrl lotili še **Maja Modrijan iz Desti-**

latorja in Karmen Tomažič iz društva Prostor. »Tri ustvarjalke smo pripravile video navodila za ustvarjanje. Posameznik si kupi ustvarjalni paket, v katerem so vsi pripomočki za izdelovanje. Priložena je tudi povezava do videa,« je razložila Premrlova. Podrobnosti so objavljene na Facebook strani Lokalca.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Mateja Premrl.

Čudna pota letošnjega adventnega časa

Zadnja, težko pričakovana navodila škofov za obhajanje svetih maš v času epidemije COVID-19 so bila izdana 18. decembra, dva dni pred zadnjo adventno nedeljo. Vlada RS je z odlokom 16. decembra odpravila prepoved verskih obredov in s tem omogočila posameznim škofom ordinarijem sprejetje odločitev o obhajanju svetih maš med ljudstvom. Božična polnočnica – maša, ki daje zaključku adventnega meseca svojstven čar, letos odpade. Obhajala se bo na božični večer, v četrtek, 24. decembra, z zaključkom do 20. ure.

Kljub dokaj jasnim navodilom so tako župniki kot verniki postavljeni v kočljivo situacijo, soočeni z veliko odgovornostjo, ko sebe in svoje najbližje izpostavljajo možnosti nevarne okužbe. Pogovarjal sem se z **msg. Vincencijem Lapajno**, župnikom hrenoviške župnije. Poudaril je, kako težka je bila odločitev o ponovnem obisku starejših (najranjlivejši populaciji) na njihovih domovih. Pred tem jih je redno obiskoval vsak prvi petek v mesecu. Ob strogem vzdrževanju priporočene razdalje, obvezni maski, rednem razkuževanju rok pred obiskom in po njem so obhajanci po obredu vidno pomirjeni in zadovoljni. V času, ko so prenekateri starejši precej izolirani,

jim tudi takšni stiki veliko pomenijo. Postojnski župnik redno obiskuje tudi bolnike v domu za ostarele, predhodno pa ustanova poskrbi za vso pripadajočo, ustrezno zaščitno opremo.

Kako bodo potekale maše, ki so spet dovoljene v predbožičnem času, je odvisno od vsake župnije posebej. Župljani župnij Postojna, Hrenovice, Planina, Studeno, Slavina in Matenja vas bodo vse informacije in vsa dodatna pojasnila našli v župnijskih oznanilih, objavljenih tudi na spletni strani. Potrebna bo predhodna prijava posameznega vernika ali družine, saj je obisk omejen s kvadraturu cerkvenega prostora

V Fari pri Hrenovicah postavljajo božične jaslince

– v njem se na 30 m² lahko nahaja le ena oseba oziroma družina. Ob obveznem razkuževanju rok in nošenju maske, ki je obvezna tudi za duhovnike, je prepovedano petje, lahko pa sodeluje organist. Letos torej pevci, ki močno pogrešajo petje na cerkvenem koru, ne bodo mogli peti slovesnih maš. Večina župnij se je odločila, da bodo postavili božične jaslince, mogoče v skromnejši obliki, saj je število jasličarjev omejeno, ogled pa bo mogoč različno oziroma po dogovoru. Vsak vernik se bo moral sam odločiti, ali se bo skušal udeležiti bogoslužja v cerkvi

ali pa bo zaradi razmer in osebne zdravstvenega počutja spremljal svete maše preko raznih medijev.

Sicer so ob upoštevanju strogih varnostnih ukrepov in priporočil NIJZ-ja dovoljeni spovedovanje, delitev svetega obhajila na roko in tudi izvedba zakramenta svetega krsta ali cerkvene poroke. Slednja se izvajata v okviru družine ali istega gospodinjstva, medtem ko se cerkveni pogrebi izvajajo v dogovoru s pogrebno službo.

Besedilo in fotografija: Marino Samsa.

Jaslince v cerkvi svetega Štefana

Bernard in Jože Bole iz Zaloga sta začela postavljati jaslince v postojnski župnijski cerkvi dober teden pred božičem, v dneh, ko je bilo glede verskih obredov v času praznikov še veliko neznank. Toda odprtje cerkve z možnostjo ogleda jaslic med 9. in 18. uro, seveda ob upoštevanju predpisanih ukrepov, ni bilo vprašljivo. Zato lahko že ob nastajanju tega prispevka zapišemo vabilo k njihovem ogledu.

Dolga leta je jaslince v postojnski cerkvi postavljala **Miro Kranjc**, v letu 2018 pa je njegovo delo nasledil ob pomoči očeta **Jožeta mladi Bernarda Bole**. Bernardovo mojstrstvo in kreativnost pri izdelavi jaslic ste bralci Postojnskega prepisa lahko spoznali v januarški številki leta 2016. Predstavili smo njegove gibljive jaslince, ki jih je postavljala v domači hiši. Od takrat je njegovo mojstrstvo spoznalo še veliko ljudi; lani, ko so bile predstavljene na ploščadi pred Postojnsko jamo, tudi številni obiskovalci jame in Živih jaslic.

Zadnja tri leta jih skupaj z očetom postavlja še v cerkvi. Jože Bole je v pogovoru poudaril, da le pomaga, kreativna sila pa je Bernard. Letos sta jih začela postavljati dober teden pred božičem – z enakim veseljem kot v preteklih letih, čeprav se zavedata, da bodo letošnji prazniki drugačni. Postavitev bo podobna lanski, seveda bodo tudi novosti in posebnosti. Lani je bil poudarek na Sveti deželi, letos bo okolje domačno. V bližini hlevčka s sveto družino bosta tudi furmanska hiša in senik, ob jezeru pa bo stari mlin z delujočim mlinskim kolesom – odprt, tako da bo vidno tudi mletje žita. Hiše in

Bernard Bole med postavljanjem jaslic v župnijski cerkvi svetega Štefana.

podobe bodo večje, da bodo še bolj nagovorile obiskovalce in jih povabile k svetopisemski zgodbi. Bernard je v jaslince vključil tudi svetega Hieronima, saj v letošnjem letu obeležujemo 1600. obletnico njegove smrti. Rojen je bil okrog leta 345 v mestu Stridon, to naj bi bilo na Krasu. V letošnjem letu se je v koprski škofiji zvrstilo več svojstvenih obele-

žitev njegove smrti, jaslince v postojnski cerkvi so še en kamenček v tem mozaiku.

Vabljeni k ogledu jaslic; cerkev bo za ogled in molitev odprta vsak dan med 9. in 18. uro.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Marino Samsa.

HNUM

Prihodnje leto bo minilo 15 let od ustanovitve Hnuma, društva za širjenje vseživljenjskega učenja. Njegova članica Rebeka Petrovčič trenutno razstavlja v Jezikovni šoli Athena svoje risbe postojnskih stavb. Predsednica Hnuma Flora Otoničar pa nam predstavlja dosedanje delovanje društva, v katerem sodeluje približno deset stalnih članov, pri posameznih projektih celo še več tako imenovanih pridruženih članov. Med izzive štejejo iskanje stalnega razstavnega prostora.

Zaradi ukrepov za zajezitev širjenja koronavirusa so morale številne kulturne ustanove zapreti svoja vrata. **Rebeka Petrovčič** pa je v začetku meseca kljub temu odprla **razstavo Krasotice Postojne**. Uradnega odprtja sicer ni bilo, so pa risbe na ogled v hodniku Jezikovne šole Athena. Akademsko umetnica odgovarja, da se je za postavitev odločila, ker »se nič ne dogaja in nam manjka kulture«. Na papirju je upodobila pet »eminentnih zgradb Postojne, ki so bile ključne pri razvoju našega mesta«. Spojila je preteklost in sedanjost, stavbe pa postavila v nadnaravno okolje. Gre za projekt društva Hnum, s katerim skušajo »oživljati kulturno dediščino«, pravi **Flora Otoničar**. Predsednica društva je že od samega začetka. Kot pojasnjuje, je to »nastalo na pobudo članov različnih študijskih krožkov, ki jih je takrat vodila Jezikovna šola Athena. Namen je bil vseživljenjsko izobraževanje.«

Razstava Rebeke Petrovčič Krasotice Postojne prinaša upodobitve petih eminentnih zgradb Postojne, med njimi tudi stare meščanske šole.

Društvo je bilo ustanovljeno leta 2006 s pomembnim imenom, ki izhaja iz staroegipčanske kulture. »Hnum je bil prvi bog izvira Nila. Ko je Nil poplavljal, je prinašal novo življenje, med drugim tudi glino.« Legenda pravi, da je Hnum iz gline ustvarjal telesa otrok in jih prenašal v maternice. »Tako se je življenje nadaljevalo – rodovitnost človeka in narave.« Člani društva so se z glino veliko ukvarjali, in nadaljevanje ustvarjanja je tako postalo njihovo vodilo. Simbolika imena je bila več kot primerna.

Flora Otoničar opiše prva tri leta delovanja društva kot izrazito plodna. Pomagali so pri izpeljavi kulturnega programa za bienale slovenske keramike. Tudi na njihovih delavnicah je v prvem obdobju prevladovala keramika. Izkazalo pa se je, da so bile finančne potrebe dru-

štva prezahtevne, zato je nekaj let čakalo na boljše čase. »Približno pred tremi leti smo ga ponovno zagnali,« je pojasnila. Največ preglavic jim povzroča pomanjkanje stalnega prostora za razstave in kulturne dogodke. »Razstavniki iščemo in ga najdemo, pa spet izgubimo in iščemo.« Možnost uporabe skupnega in primerne razstavnega prostora je želja društva Hnum in tudi »društva likovnikov ter vseh ljubiteljev umetnosti v Postojni,« je prepričana.

Med odmevnejšimi projekti je izpostavila razstavo del Lea Vilharja, ki se je v preteklem stoletju zavzemal za kulturni razvoj Postojne in je eden od ustanoviteljev Notranjskega muzeja. Društvo je prav v tej ustanovi lani razstavilo njegova dela. Projekt se je izkazal za zelo zahtevnega, saj so zbirali »dela, ki so bila v lasti različnih zbirateljev«. Nekaj jih je posodil tudi muzej. Predsednica društva izpostavlja, da zasledujejo lokalne cilje – »promocijo mladih, lokalnih umetnikov in ozaveščanje ljudi o kulturni dediščini našega kraja«. S tem želijo nadaljevati. Prihodnje leto bodo projekt Krasotice Postojne nadgradili s starimi fotografijami znamenitih postojnskih stavb; pri tem bodo sodelovali z Notranjskim muzejem. »Varuhinje gozda so ena sekcija našega društva,« je še omenila. Te načrtujejo dva projekta: z društvom Škratovka bodo ustvarili pravljичni gozd z glinenimi figurami in popestriti nameravajo tudi čebelnjak pri Bolku baru.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Rebeka Petrovčič.

Miklavž je tudi letos obdaril otroke v Kočah

Epidemiološke razmere ovirajo tudi tri decembrske dobre može. Letos bolj kot kdaj koli potrebujejo zanesljive in predane pomočnike, sicer ne bodo mogli obdariti pridnih otrok. Miklavž je svoje letošnje poslanstvo že opravil, vendar bolj tiho in neopazno kot v preteklih letih. Uredništvu Postojnskega prepíha je sporočil, da je imel na predvečer svojega godu najboljše pomočnike v Kočah.

Člani Kulturno športnega društva Koče so mu namreč priskočili na pomoč pri nabavi daril, pri obdarovanju pa so ga usmerjali od vrat do vrat. Štiriintridesetim otrokom – od najmlajših do devetletnikov – je pred vrata njihovih domov položil darilo. Priložil mu je

Miklavž je kočanskim otrokom prinesel darila pred vrata njihovih domov.

še zanimivo pismo z zgodbo o ozvezdju Orion in s sporočilom, naj ohranijo vedoželjnost in učljivost.

Predsednik KŠD Koče Martin Lenarčič je povedal, da v Kočah organizirajo miklavževanje že enajst let. Običajno pride Miklavž skupaj s svojimi parklji v vaško cerkev, kjer ga pričakajo otroci. Pripravijo mu kulturni program, zato jih obdari še z večjim veseljem. »Spoštovali smo zdajšnje razmere, ki ne dovoljujejo druženja, vendar iščemo načine, kako ob spoštovanju omejitev in ukrepov ohraniti tradicionalne navade in duh praznikov,« pojasni predsednik društva. »Običajno smo na sveti večer sredi vasi prižgali lučke pri jaslicah. Ob tem smo se družili vaščani, nato pa praznovanje nadaljevali doma, z družinami. Jaslice bomo postavili tudi letos in prižgali lučke, vendar ne bo druženja. Vseeno pa vabimo posameznike, da si jih v prazničnih dneh ogledajo.«

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: Aleš Oblak.

Juretove Božičnice za praznične nedelje

V nedeljo, 27. decembra, ob 17. uri lepo vabljeni na tretji koncert v nizu Božičnic Jureta Počkaja. Za vse, ki ste ob prebrani povedi vprašujoče odprli oči in – domnevam – zamudili njegova prva dva koncerta, še pojasnilo: koncerti potekajo iz dnevne sobe, prisluhnete pa jim lahko na Juretovem FB in na valovih Radia 94.

Prvi koncert je poslušalo več kot 4000 ljudi, kar našega ambasadorja glasbe zelo veseli. »Že lani sem razmišljal o božičnem koncertu, ki bi bil humorno obarvan, s sporočilom, da si moramo glasbeniki sami zaslužiti božičnico,« pove Jure. Takrat verjetno ni pomislil, da bodo nastopi pred občinstvom v novem letu postali le goreča želja, brez priložnosti in možnosti. Upanje, da jo bo lahko izživel v ljubljanski Operi ob nastopih v Verdijevi operi Luisa Miller, v kateri ima eno nosilnih vlog, je s strožimi ukrepi splavalo po vodi. Prav tako upanje, da bodo Žive jaslice v Postojnski jami dobesedno žive, tudi z njegovimi nastopi. Sicer imajo glasbeniki že po tradiciji največ nastopov prav v decembru in soočenje z letošnjimi razmerami je vse prej kot enostavno. Tako kot ostali kulturni ustvarjalci tudi Jure ne more obnemati med štirimi stenami. V iskanju

Jure nam lepša praznične nedelje z Božičnicami.

možnosti, ki jih omogoča sodobna tehnologija, se mu je porodila zamisel o Božičnicah – nizu štirih praznično obarvanih koncertov klasične glasbe z odličnimi gosti z vseh vetrov.

V prvem koncertu je gostil kitarista **Maka Grgiča**. Ta se mu je pridružil v dnevni sobi v Los Angelesu, prav tam, kjer je Jure začasno domoval v času študija onkraj luže. Poslušalcem je voščil tudi priljubljeni **Paul Cardall**. Na drugem koncertu se mu je v svojem domu pridružil pevec skupine Ana Pupedan **Simon Avsec** s svojo družino. Na zadnji decembrski nedeljo, 27. decembra, bo gost žu-

pan **Igor Marentič**. Ta bo svoje občane nagovoril na svojstven način – z glasbo in dobrimi željami. Četrta Božičnica bo 3. januarja, Juretova gostja bo sopranistka **Mateja Petelin**; zapela bosta ob spremljavi **Orkestra Glasbene matice Trst**. Jure v vsaki Božičnici zapoje po eno pesem iz sveta popularne glasbe. Med zimzelenimi decembrskimi skladbami je izbral Belo snežinko, Božično noč in Silvestrski poljub. Oddaje povezuje **Gusty Jesenko**, za video produkcijo skrbi **Klemen Premrl**, za kakovost zvoka pa **Primož Petohleb**.

Naš operni pevec je zadovoljen, da ga pri projektu poleg navedenih prijateljev podpirata tudi Občina Postojna (ta bo nosila stroške video produkcije) in Radio 94, ki koncerte širi po svojih valovih. Pomagali so mu še podjetja Misel, Masiva, Računovodstvo M&M in Vinska klet Frelih. Vesel bo, če se jim pridruži še kdo.

Jure nam je skupaj z drugimi glasbeniki podaril veliko izjemnih nastopov, z glasbenimi poslasticami nam je polepšal mnoge dni. Zdaj, ko so naši umetniki v eksistenčni stiski, imamo priložnost, da se jim oddolžimo. S sporočilom na 1919 ali nakazilom na PayPal boste prispevali majhen znesek, a veliko mero motivacije za njihovo nadaljnje delo.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: osebni arhiv Jureta Počkaja.

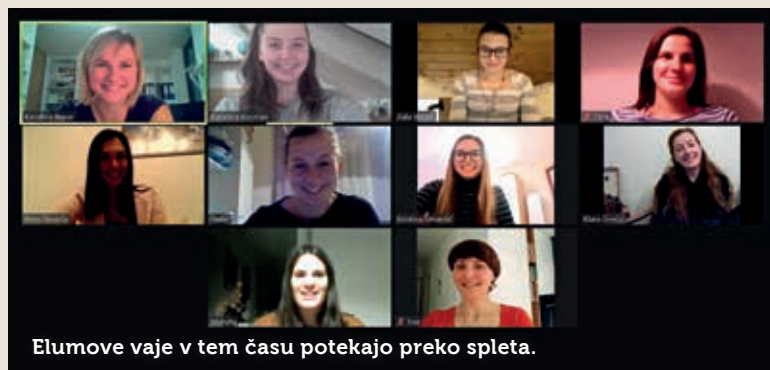
Elumu nagrada za najboljši primorski program na Sozvočenjih

Vokalna skupina Elum je tretjič sodelovala na tekmovanju Sozvočenja. Izbor letošnjih nagrad in priznanj je bil prilagojen spremenjenim pogojem tekmovanja, ki je potekalo brez regijskih koncertnih izvedb. Med nagrajenimi zbori za najboljši program je bil tudi Elum.

Ker so pevski sestavi vložili v ideje, pripravo programa in organizacijo veliko truda, je strokovna komisija v sestavi **Andraž Hauptman**, **Marko Vatovec** in **Sebastjan Vrhovnik** pregledala sprejete programe dvajsetih zborov in njihove obrazložitve ter na podlagi tematske zaokroženosti, tehnosti in zanimive sestave imenovala nominirance za denarne nagrade. Med temi je izbrala najboljše v posameznih regijah ter nagradila njihove avtorje in zasedbe. Med primorskimi skupinami je nagrado prejela **VS Elum**.

Elum je na tekmovanje prijavil program *Nace ima dolge tace*. Z njim želi negovati in oplemeniniti

ljudsko izročilo otroških pesmi. »Izročilo vipavskih dvorišč« je v knjigi *Nace ima dolge tace* dokumentiral pesnik in zbiratelj **Franc Černigoj** in z njo navdihnil tudi pevke iz Eluma, da dodajo še svoj glasbeni kamenček v mozaik ohranjanja oziroma oživljanja otroškega ljudskega izročila. Pevke želijo s projektom ozaveščati o pomenu ohranjanja običajev, saj pesmice in izštevankе spominjajo na marsikatero staro igro, ki se v posodobljeni, zabavni in inovativni različici lahko prenaša na nove generacije. Izštevankе, besedne igre, zmerjanke in preproste rime so zaznamovale otroštvo mnogih generacij. Tudi v času, ko sproščeno igro otrok na dvoriščih in igriščih izpodriva vabljiva sodob-

Elumove vaje v tem času potekajo preko spleta.

na tehnologija, se moramo potruditi, da živijo naprej. Škoda bi bilo, da otroška ljudska glasba ob poplavi komercialnih melodij iz modernih risank in pravljic potone v pozabo.

Izbor sedmih ljudskih skladb (*Anguli banguli*, *Fantek prbantek*, *Bežmo spat*, *En, dva smo doma*, *Tedenska*, *Hoče, noče, ljubi, vara* in *Nace ima dolge tace*) sta pripravila Elumova zborovodkinja **Karolina Repar** ter glasbeni pedagog in ljubiteljski skladatelj mlajše generacije **Blaž Podobnik**. Slednji je tudi avtor aranžmaja za vseh sedem skladb,

obrazložitev programa pa je pripravila **Tjaša Blaško**.

Pevke so jeseni vložile v projekt veliko časa. Korona je sicer onemogočila njegovo izvedbo v živo, a v teh dneh dekleta pospešeno pripravljajo video predstavitev nastajanja in izvedbe sedmih uglasbenih otroških ljudskih pesmi. Med prazniki jo bo premierno predvajala lokalna televizija Studio Proteus.

Besedilo: Ester Fidel; fotografija: arhiv VS Elum.

Povabilo v dnevno sobo

»Toplo priporočam, te bo spravilo v dobro voljo,« je pisalo v povabilu Dragane Čolič. Društvo Cajt je namreč dalo pobudo, da s produkcijsko ekipo Žerjavisti pripravijo koncert bratov Jurca. Končni podatki so dokaz, da se je 5. decembra spravilo pred računalniški zaslon lepo število ljudi, ki so spremljali prenos akustičnega koncerta iz njune dnevne sobe.

To ni bil prvi nastop bratov **Vitala in Jana Jurca** pod okriljem društva Cajt. »Smo že mislili narediti še en koncert, a ga je preprečil koronavirus,« je pojasnila **Dragana Čolič**. Prihajata iz glasbene družine; talent za igranje jima je bil tako rekoč položen v zibko.

Ko se je popoldne prevesilo v večer, sta nam popestrila mirno soboto. Pripravila sta tako imenovani akustični koncert s kavča. »Hvala za povabilo v najino dnevno sobo,« se je pošalil Vital in dodal, kako zadovoljen je, da v teh časih obstajajo takšna prizorišča. Brata sta po krajših za-

četnih težavah z zvokom pripravila več kot uro in pol dolg koncert. »Pretežno igrava gypsy jazz, ampak tak *pustojnski*. Igrava še dosti popa zraven,« je pojasnil Jan. Poskrbela sta za resnično raznolik nabor skladb. Slišali smo recimo Isn't She Lovely Stevieja Wonderja, 21 Guns zasedbe Green Day in 20 ljubic Adija Smolarja. Ker je bil Miklavžev konec tedna, nista pozabila niti na kakšno praznično skladbo. A je Vital opozoril, da »Miklavž ne bo dosti nosil, ker ne more iz občine.«

Brata sta bila seveda v svoji domači dnevni sobi zelo sproščena, zato je bil celoten koncert prežet z občut-

Jan in Vital sta se na koncertu v dnevni sobi očitno počutila domačno.

kom domačnosti. Razveseljivo je bilo videti, kako je število gledalcev v živo lepo rastlo, z zamikom pa si je koncert na koncu prislužil več sto ogledov. Zaključila sta s skladbo Hallelujah (jazzom manouche Djanga Reinhardta) in nas popeljala še v džunglo. Prijetnemu prizorišču navkljub pa se zagotovo želita vrniti pred občinstvo, da bi ga dejansko videla.

Društvo Cajt ima še celo vrsto zamisli, ki bodo lahko bogatile prihodnje leto. Dragana Čolič pravi, da željno načrtujejo uresničiti idejo, »ko se sprostijo ukrepi, po Sloveniji zaokrožimo s filmom *Za Pavla Knobla skovano*«. Glavne postojanke bodo kraji, kjer je pesnik deloval.

Jaka Zalar

PODARITE DRUŽINSKI DARILNI BON ZA NEPOZABNO KULTURNO DOŽIVETJE!

VEČ INFORMACIJ NA:
info@notranjski-muzej.si

Si želiš vsaj za trenutek v pravljico?
Spretno sodeluješ z besedami?

Kovod Postojna, d.o.o., v sodelovanju s Klubom študentov občin Postojna in Pivka, razpisuje

Nagradni literarni natečaj

TEMA: POUČNA ZGODBA O SKRBI ZA NAŠE OKOLJE IN VODO

KDO: UČENCI VIŠJIH RAZREDOV OSNOVNE ŠOLE, DIJAKI IN ŠTUDENTI

KDAJ: NATEČAJ POTEKA OD 10. DECEMBRA 2020 DO 31. JANUARJA 2021

Pogoji sodelovanja:

- ! glavni junak zgodbe je **Škrat Vodko**
- ! vsebina naj se navezuje na skrb za okolje, s poudarkom na spoštljivem in odgovornem ravnanju z vodo
- ! besedilo naj obsega med **3500 in 5000 znakov** (brez presledkov)
- ! vsebina naj bo **pomenljiva, poučna, prikupna, prijetna in zabavna**
- ! zgodbo ter svoje podatke (ime in priimek, starost, šola, kontakt) nam pošljite na novinarji@kovodpostojna.si

Nagrajeni bodo vsi sodelujoči!

Glavna nagrada:
trdi disk Verbatim (1TB) in Logitech slušalke

Vigilance v novem glasbenem žepnem vodiču

Sedem let po prvem izidu je v začetku decembra izšla prenovljena in posodobljena izdaja žepnega vodiča o slovenski glasbi *Listen To Slovenia. Pocket Music Guide*. Njegov založnik je Slovenski glasbeno-informacijski center (Sigic), izšel pa je s podporo Ministrstva za kulturo RS in Mesta Ljubljana. V njem so predstavljeni slovenski glasbeniki in njihova glasba vseh žanrov. V poglavju *Slovenija, divja dežela. Majhna država metalcev* najdemo tudi postojnsko skupino Vigilance.

Avtor poglavja Ivan Cepanec jo predstavlja skupaj z ljubljanskimi *Eruption*, za oba sestava pa poudari, da v tradicionalnih metalstkih krogih izstopata.

Albumi obeh skupin redno presegajo meje speed, trash in power metala. Obe skupini sicer sodelujeta s tujimi založbami in v tujini tudi pogosto nastopata. Svoj zapis o štiričlanski postojnski skupini, ki deluje že desetletje in jo uvršča v sam »vrh metalstke ledene gore«, zaključuje z besedami, da je slovenska metal

scena kljub majhnosti države več kot očitno bogata, energična in razgibana.

Vodič je natisnjen v angleškem jeziku in pomeni promocijo slovenske glasbe vseh zvrsti. Tako je zapisal v uvodu tudi urednik Viktor Škedelj Renčelj: »Nesporno je dejstvo, da ima Slovenija na glasbenem področju kljub pregovorni geografski in populacijski majhnosti možnost ponuditi svetu obilo zanimivega, tudi presežnega, saj trenutno mnoge glasbene scene doživljajo pravi razcvet. Poleg tega

Člani postojnske metal skupine Vigilance so Anej Buonassisi, Gilian Adam, Tine Kaluža in Andrej Škof.

se vedno več slovenskih glasbenikov tudi zavestno bolj in bolj ozira preko nacionalnih meja in neposredno vključuje v mednarodne glasbene tokove. Temu nedvomno botruje razpad nekdanjega skupnega jugoslovanskega kulturnega in tržnega prostora, kar je domače glasbenike prisililo k redefinira-

nju načina svojega delovanja in komuniciranja s potencialno publiko.« Vse, ki bi o slovenskih glasbeni sceni želeli vedeti več, usmerja vodič na spletni portal *Music Slovenia*.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Anže Stegel.

Božička v vsak dom

Skupina mladih ljubiteljev božičnih zgodb želi vašo družino povezati s kratkim filmom *Božiček, le kam si se nam skrili?* Posneli so ga v bližnji okolici sami in se pri tem marsikaj naučili. Film je že na spletu, skupaj s preostalo pripravljeno ponudbo.

Ekipe Zavoda O(s)misli je posnela kratek božični film, ki je že na voljo na spletu ob izbranih terminih. »Naša supermoč je, da povezujemo in prižigamo iskricke v družinah,« pravi **Nika Sedmak**. S prijateljico soimenjakinjo sta začeli projekt *Popotovalka*. Razmišljali sta o svobodnem svetu otrok, polnem domišljije in ustvarjalnosti, in »ustvarili sva kovček, ki je res potovalka. Z njim smo začele hoditi po dogodkih in razveseljemale otroke.« Danes je *Popotovalka* »nek poligon idej.« Ustvarjalna ekipa se je širila, zdaj sestavlja zavod že 14 članov.

Film je snemalo devet ljudi. Sprva so načrtovali predstavo, a koronavirus jim je prekrizal načrte.

Da ne bi bilo vse zaman, so ves trud vložili v snemanje kratkega filma. Za scenografijo so uporabili lokalne koticke – okolico Žirovnice, Križno jamo in Rakov Škocjan. »Postavili smo vilinsko deželo,« je pojasnila scenaristka **Katarina Pobežin**. Vilični so sicer upodobljeni na kovčku, ki mu pravijo *Popotovalka*. »Na koncu smo recimo v enem tednu posneli glavni del filma,« je obrazložila **Postojnčanka Urška Urh**; ta se lahko pohvali z osnovnimi snemalnimi veščinami. Brez težav ni šlo, a vse skupaj je del izkušnje. »Veliko smo se učili. To ni samo božična zgodba, je tudi naša zgodba.« Za vse so poskrbeli sami, si sposodili kamero, prebrskali zaprašene omare za rekvizite, pridne roke sorodnikov so jim pomagale pri šivanju in hrani.

Ekipe Zavoda O(s)misli prinaša v naše domove božično zgodbo.

Poleg filma so pripravili še Božičkov nagovor, k sodelovanju pa povabili tudi znane glasbenike. Med temi najdemo zasedbe **San Di Ego**, **Vitavox**, **Počeni škafi** in **Zvezdosledi**. Družine si bodo kakšen dan popestrile še s Geocachingom – pravim lovom za zakladom za 21. stoletje. Ti se skrivajo po celi Sloveniji, podrobnosti razkrijejo po filmu. »Naša želja je, da povezovalnost, ki smo

jo začutili med snemanjem filma, ponese naprej – da to vsi začutijo,« želi **Žiga Černilogar Munih**. Nekaj bankovcev torej lahko namenite za ogled filma *Božiček, le kam si se nam skrili?* Zadnji termin je 23. december na spletni strani osmisli.si.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Urška Urh.

Borba Breze z lesom

Podobno kot se dobra rezina kruha ujame z maslom in marmelado, tako se stari zidovi in prostori nekdanje Klemenjeve domačije v Šmihelu pod Nanosom dopolnjujejo z lesenimi izdelki in umetninami, ki so nastale z rokami njenega novega lastnika Bojana Brezovnika.

Pred petnajstimi leti se je po ogledu dotrajane stavbe hitro odločil za njen nakup in se z družino kmalu preselil iz rodne Dolnje Košane v Šmihel pod Nanosom. Pred selitvijo se je spoprijel z dolgotrajno obnovo. Ob njej je lahko dokazal in nadgradil svoje univerzalne ročne spretnosti ter jih združil s košansko vztrajnostjo in trmo. Arhaično obokanim pritličnim prostorom, ki so bili zgrajeni (za današnji čas) z neverjetno široko osnovo, je prvinsko podobo nadgradil s starinskim ometom, ohranil nekatere njene stare elemente, vse pa skladno dopolnil z izbranim, obnovljenim lesnim pohištvom.

Že v Košani se je rad ukvarjal s slikarstvom; doma si je uredil fototermnico in se spoprijel z vsemi zankami in užitki, ki jih ponuja svet črno-bele fotografije. Z lesom in njegovo vsestranskostjo se je spoprijateljil samoumevno in se že zgodaj opremil z najnujnejšim tesarskim orodjem. Po končani gimnaziji v Postojni je za nekaj let postal »livovec«, po šestih letih pa se je zaposlil v Slovenski vojski. Služenje ga je med drugim dvakrat popeljalo na (skupaj trajajočo) trinajstmesečno vojaško misijo v Afganistan. Ta izkušnja – trenutki, ko se spogleduješ z bližino onostranstva, slehernemu človeku skoraj vedno pusti pečat in mu nemalokdaj spremeni pogled na vsakdanji utečeni ritem življenja. Obilno energijo je še dodatno usmerjal v sledenje notranjim klicem in vizijam. Svoje slikarske, predvsem pa fotografske izdelke je predstavil na razstavah v Postojni, Ilirski Bistrici in Ljubljani, še bolj obiskana pa so bila večkrat ponovljena fotografska in pripovedna podajanja

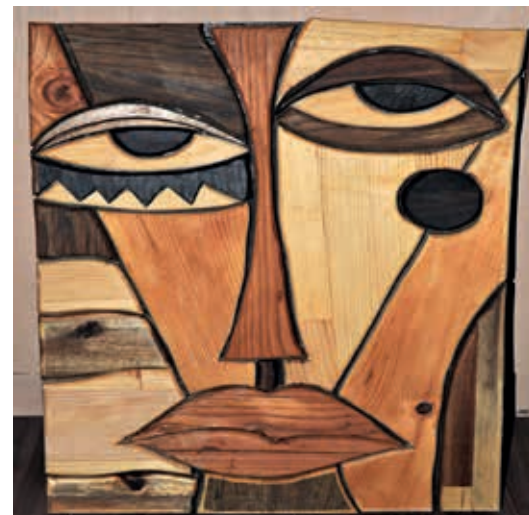
ZANIMIVOSTI

Bojan Brezovnik rad ustvarja z lesom.

njegovih doživetij v NATO-vi bazi v Afganistanu. Kot Bojan rad reče, se je na vojaški misiji počutil kot na veliki peščeni plaži brez morja.

Če pa je doma, ga najdeš v delavnici. Skupaj z domačijo je dobil ob nakupu še veliko obdelovalnega orodja, mizarski delovni pult, kombiniran stroj za obdelavo lesa ter večjo zalogo raznovrstnih desk in kosov neobdelanega lesa. Če obiskovalcu obnovljene domačije pokaže, kaj vse je nastalo iz teh »odpadkov«, ta pomisli, da na tem svetu ni naključij, ampak se vsi dogodki v danem trenutku samo zložijo v celoto. »Les, delavnica in jaz. To je to!« pove na kratko Breza, kot ga nemalokrat imenujejo znanci. Uporablja vse vrste lesa, čeprav si niso vsi enakovredni. Najrajši ima hrast, ker je borba z njim, ko ga preoblikuje, trda. Zaradi tega obliči včasih kar poskakuje, zmago pa občuti njegov obdelovalec še drugi dan, ko roke bolijo borbi primerno. Strojno obdeluje le najnujnejše, večinoma pa z dleti, dolbe s tesli in boža z brusnimi papirji. Pri končni obdelavi se premazu z lakom izogiba, v glavnem polira in voska. Najbolj je zadovoljen z deli po naročilu, saj se drugače izdelki znajo valjati po delavnici dlje časa. Stranke še najbolj povprašujejo po

leseni kuhinjskih deskah, med drugimi bolj iskanimi izdelki so klopi, mize, sklede in postelje. Seveda imamo v mislih samo vrhunske izdelke iz izbranega masivnega lesa, katerega nabava je največkrat odvisna od poznanstev, tudi naključij. Rad tudi restavrira stare kose pohištva in jim povrne priokus prvotnosti. Na zelenici ob hiši je pred leti večjemu številu pravih kaktusov delala družbo lesena jurčkova gobarska družina. Mojo pozornost so najbolj pritegnili kolaži iz raznovrstnih kosov lesa, tako abstraktni kot podobe portretov. To je neobičajna, redko videna tehnika. Med zahtevnejše stvaritve postavlja leseni točilni pult v predjamski gostilnici »Predjamka«. Tega skladno dopolnjuje zunanji bojni voz, v resnici točilni aparat za pivo.

Bojan ima še nekaj konjičkov. Rad kolesari, planinari, sprehaja svoja dva psa in za kakšen dan z izbrano družbo izgine v neznano s svojim predelanim večnamenskim kombijem. Notranjost lahko hitro spremeni v spalnico, kuhinjo, ali pa v razkošno jedilnico z baldahinom. Bojan pozna prave začimbe, tudi v kuhinji.

Besedilo in fotografiji: Marino Samsa.

Koledar z motivi Planine

Če ste bili dovolj hitri, bodo prihodnje leto krasile vaš dom podobe Planine. Zajete so v novem koledarju, ki ga je pripravil domačin David Bogataj.

Pravi, da je glavna tema Planinsko polje, zajel pa je tudi druge dobro poznane znamenitosti kraja, kot sta Planinska jama in Ravbarjev stolp. Presenečen je nad odzivom, saj je prejel več kot 90 naročil. Za večino fotografij in oblikovanje je poskrbel sam. V sklopu študija

se namreč ukvarja z grafičnim oblikovanjem. Dober odziv ga je spodbudil, da se bo podobnega projekta lotil tudi prihodnje leto. Povezal se je še z društvom Škratovka Haasberg. To je pridobilo donatorja za nakup koledarjev, da jih bodo podarili ljudem v Planini, ki jih konec leta obiščejo. »Krajevna skupnost jih bo prevzela in krajane z lepo gesto obiska obdarila,« je povedala **Tatjana Milavec** iz društva Škratovka Haasberg. Upamo, da jim bodo polepšali ne le december, ampak celo prihodnje leto.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: David Bogataj.

Občani izbrali drevo ljubezni

28. novembra smo ob svetovnem dnevu urbanizma dobili prvo postojnsko Drevo leta. To je postal Štefinov divji kostanj na Tržaški cesti. Domačini so mu zaradi krošnje, ki ima obliko srca, ljubkovalno nadeli ime *drevo ljubezni*. Lastnik pravi, da je takšen izgled dobil po žledolomu.

»O pomenu dreves bomo veliko govorili prihodnje leto, ko se bo Tržaška prenavljala,« je pojasnila **Snežana Simič iz Organizacijske enote Turizem Postojna Zavoda Znanje**, ki je vodila izbor za Drevo leta 2020. Lotili so se ga čisto po spletu okoliščin. V pogovoru s **Špelom Koblar Habič iz postojnske enote Zavoda za Gozdove** je beseda nanesa na potrebo po popisu mestnih dreves in preverjanju njihovega zdravja. Lani so se mednarodni pobudi za Drevo leta pridružili v Ljubljani, letos je želja po nekakšnem poskusnem izboru nastala v Postojni.

Z odzivom občanov so bili zelo zadovoljni. Prejeli so približno 20 predlogov za mestna in vaška drevesa, ki rastejo tako na javnih kot na zasebnih površinah. Hitro je si-

cer postalo jasno, da med prejetimi predlogi najbolj izstopa prav Štefinov kostanj. **Matija Štefin** je čisto naključno izvedel o izboru. S pomočjo ustnega izročila in starih fotografij je ocenil, da je divji kostanj star približno 150 let. Sklepa tudi, da je bila veličastna murva, ki raste ob njem, zasajena istočasno.

Široke kostanjeve veje so pred leti »delavci Elektra obrezali. Nato je kostanj prizadel žled, zato sva ga potem še z bratom obrezala,« je pojasnil Štefin. Nekaj let zatem se je krošnja pokazala v svojem polnem sijaju. Oblika srca je najlepša, ko drevo bujno zacveti, je prepričan Štefin. Plodovi pa so prava mana za mimoidoče, saj jih hitro poberejo za okras ali domačo lekarno. Lastnik prisega na obkladke iz žganja

Drevo leta – Štefinov divji kostanj – asociira na ljubezen.

in plodove divjega kostanja – ti so po njegovem mnenju odlični za negovanje poškodovanih mišic.

Snežana Simič medtem upa, da bo Drevo leta pomagalo pri ozaveščanju o pomenu mestnih dreves. Dodaja, da se sicer veliko ukvarjajo z zeleno pobudo in bi jo radi predstavili širši skupnosti. Glede Tržaške ceste pa je še omenila, da »Občina

nima urbanista, zato bi si želeli postaviti smernice.« Postojna se preprosto ne more primerjati z večjimi mesti, kjer imajo stalnega sodelavca iz urbanistične stroke. Vsekakor pa prava priporočila karseda prispevajo h kakovostni prenovi v prid naravi in ljudem.

Besedilo: Jaka Zalar; fotografija: Luka Fabčić.

Naj bo leto, ki je pred nami, zdravo in srečno!

Božično-novoletne voščilnice so že dolga desetletja nepogrešljiv spremljevalec praznikov. Čeprav klasične, natisnjene na papirju, že kar nekaj časa vse bolj spodrivajo z razvojem sodobnih informacijskih tehnologij povezane različice, pa vsaj pri nekaterih generacijah voščila še vedno »potujejo« s tradicionalno pošto. Ker bodo letošnji prazniki zaradi zdravstvenih razmer precej drugačni, si še lahko vzamemo nekaj časa za izvirno napisano voščilnico, saj bo prejemniku gotovo polepšala dan.

Navade ob pošiljanju voščilnic – teh majhnih znakov izkazovanja pozornosti med družinami, prijatelji ali poslovnimi partnerji – so se z leti spreminjale. Bodisi zaradi njihove estetske vrednosti, izvirnega sporočila ali tistega, ki jo je podpisal, so mnoge našle mesto tudi v zbirkah slovenskih muzejev. Kar nekaj teh iz zbirke Notranjskega muzeja Postojna smo v preteklih decembrih že predstavili. **Tokrat objavljamo voščilnico, ki je pred štiridesetimi leti »ponesla« najboljšo želje zares številnim prejemnikom doma in v svetu iz podjetja Postojnska jama.** Tako kot so bili posebni

koledarji, ki so jih v njem izdajali ob koncu leta (nekateri med njimi so bili polni izvirnosti in iskrivih oblikovalskih domislic), so bile posebne tudi ostale izdaje, ki so v osemdesetih in devetdesetih letih skupaj s koledar-

jem oblikovale 'novoletni paket'. V slednjega so sodili še majhni žepni koledarčki, vabila na novoletno rajanje, vizitke, ceniki storitev, silvestrski meniji in vstopnice za silvestrovanje v hotelih Jama in Kras, motelu Proteus, penzionu Erazem, restavraciji Kalič in Jamski restavraciji ter seveda novoletne voščilnice – vse z isto motiviko, tematsko predstavljeno na najpomembnejši izdaji, stenskem

koledarju. Avtorji so v želji, da bi vsaka od naštetih tiskovin resnično zaživela, za marsikateri 'paket' poiskali izvirno rešitev v vsebini, tisku ali materialu. Izvirni zamisli in sporočilu je sledila tudi primerna izvedba. Da se

jim je bilo vredno posvetiti, ne nazadnje kažejo odzivi, ki so jih bile izdaje deležne.

Srečko Šajn je legendo o postojnskem zmaju in pastirju Jakobu, ki je Postojnčane rešil te zmajске nadloge, predstavil na novoletnemu paketu za leto 1981. Prizor iz legende je najbolj posrečen na koledarju, na katerem se Schaffenrathovi gvaši z upodobitvami Postojnske jame skladno dopolnjujejo z besedilnim delom in s pravcato leseno panjsko končnico. Kot panjska končnica, na kateri je upodobljen Jakobov boj z zmajem, je bila oblikovana tudi voščilnica, natisnjena na kartonu. Dramatični, na panjski končnici upodobljeni prizor (avtor je S. Šajn), kako pastir vrže zmaju z apnom napolnjen meh, je namreč zvesta podoba poslikanih deščic na čelih panjev iz 19. stoletja.

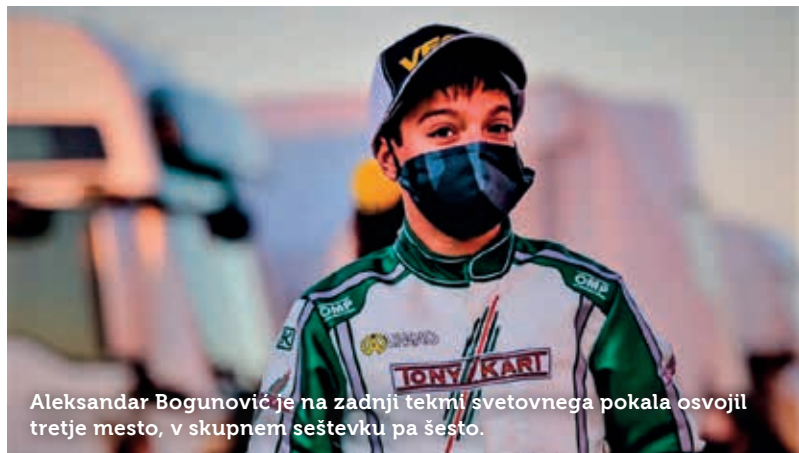
Besedilo: Alenka Čuk; voščilnica: zbirka Notranjskega muzeja Postojna.

KARTING

V italijanski Adria se je končal svetovni pokal World Series Karting WSK Open Cup. Na zadnji preizkušnji se je odlično odrezal Aleksandar Bogunović, osnovnošolec iz Postojne, saj je v finalu osvojil tretje mesto.

Dirkališče Adria International Raceway je bilo prizorišče zadnjih preizkušenj v kartingu, na katerih je Slovenijo z licenco AMZS v razredu mini med drugimi zastopal tudi 12-letni **Aleksandar Bogunović** iz Postojne. Zelo zgoščen spored je terjal od voznikov od ponedeljka, 23. novembra, do nedelje, 29. novembra, vrhunsko pripravljeno in osredotočenost na dirkanje. Najbolje od treh slovenskih predstavnikov se je na stezi v bližini Jadranskega morja odrezal Ale-

ksandar Bogunović. Po zelo dobrih vožnjah v finalu je osvojil odlično tretje mesto, s čimer je pokazal, da je v letošnjem letu lepo napredoval, in v skupnem seštevku točkovanja prvenstva pristal na 6. mestu. Aleksandar trenira karting že osem let in se je na svetovno prvenstvo pripravil praktično vse leto, saj s trenerjem Marijanom Grobenskim iz Pule trenirata vsak dan na daljavo, kadar pa je mogoče, ga starši odpeljejo v Pulo. Sicer trenira na dirkališčih in ima kole-

Aleksandar Bogunović je na zadnji tekmi svetovnega pokala osvojil tretje mesto, v skupnem seštevku pa šesto.

dar dobesedno zapolnjen. Ob veliki podpori staršev so Aleksandrovi cilji, da postane svetovni prvak CIK FIA v kartingu in nato čim dlje ostane v avtošportu. Kot pou-

darja mladi voznik, tudi udeležba v najvišjem razredu F1 ni izključena.

Besedilo: Blanka Markovič Kocen; fotografija: osebni arhiv A. Bogunovića.

ATLETIKA

Že od nekdaj je Postojna s svojim AK Postojna slovela po odličnih atletih in atletinjah – med njimi sta bila Borut Bilač in Nina Kovačič. Tudi sedaj ima postojnska atletika kar nekaj tekmovalcev, a večinoma nastopajo za druge slovenske klube. Med njimi je tudi državna reprezentantka sprinterka Kaja Debevec – ta zelo uspešno tekmuje za ljubljanski AK MASS.

Postojnčanka Kaja Debevec uspešno tekmuje za AK MASS.

Že nekaj časa najboljša postojnska atletinja se je z atletiko spogledovala že v OŠ Miroslava Vilharja, kjer je bil njen prvi trener Postojnčan dr. Branko Peternelj. Iz pionirskih in mladinskih časov si še vedno lasti dva državna rekorda iz let 2007 in 2014 – na 60 m v kategoriji U-12 in med mlajšimi mladinkami.

Po srednji šoli se je zdajšnja študentka 4. letnika ljubljanske Fakultete za farmacijo »atletsko« preselila v ljubljanski klub. Tam je njen trener nekdanji reprezentant na srednje proge Matija Šestak. Večino treningov (tudi 6–8 na teden) opravi v Lju-

bljani, v trenutnih kovidrazmerah pa tudi v Postojni in njeni okolici.

Kaja – sedaj v vrhu slovenskih sprinterk oziroma tekačic na kratke proge, je tudi atletska reprezentantka. Po zimskem pripravljalnem obdobju je aktualno sezono začela že v februarju. Do avgusta, ko so se tekmovanja zaradi pandemije predčasno zaključila, je nastopala v tekih na 60 m, 100 m in v štafeti 4 x 100 m. Dosedanje nastope je ocenila kot uspešne, vendar je od sezone pričakovala več. Veliko nastopov oziroma tekmovanj tudi na najvišjih nivojih je bilo namreč odpovedanih.

V letošnji sezoni je tako osvojila 2. mesto na članskem dvoranskem prvenstvu, 5. mesto posamezno in 3. mesto v kluski štafeti (še Rutar, Istenič in Starašinič), atletskega pokala Slovenije, 3. mesto posamezno in 1. mesto v štafeti MASS (še Rutar, Istenič in Mihalinec), člansko državno prvenstvo, 6. mesto in naj-

boljši čas sezone na 100 m (12,09 s) na Austrian Top Meeting ter 10. mesto v hudi mednarodni konkurenci italijanskih in nemških sprinterk na mednarodnem mitingu v Italiji.

Besedilo: Brane Fatur; fotografija; osebni arhiv Kaje Debevec.

RRA
Zeleni kras
Z vami že 20 let!

Naj bo leto, ki je pred nami, radodarno z uspehi, ljubeznijo in zdravjem!

Postojnski športni navdušenci so pred stoletjem ustanovili svoj klub

V prvi polovici letošnjega leta so mediji kar veliko pozornosti namenili stoletnici organiziranega nogometa v Sloveniji. Na pragu jeseni so s ponosom poročali o zgodovinskih uspehih slovenskih kolesarjev, ob sklepu leta pa se v *Postojnskem prepihu* spominjamo domačega društva, ki je bilo ustanovljeno pred stoletjem – Športnega kluba Postojna.

Kot lahko preberemo v enem od strokovnih zapisov, ki se posveča zgodovini slovenskega športa, se je sodobni šport (predvsem v Angliji) uveljavil konec 18. stoletja; Slovenci so ga spoznali s (približno) stoletno zamudo. Prve športne panoge, s katerimi so se v tem času organizirano ukvarjali Slovenci, so bile poleg telovadbe, planinstva, streljanja in kolesarstva še sabljanje, nogomet, atletika in smučanje. In v podobnem »vrstnem redu« so se te razvijale tudi na Postojnskem. Na tem mestu je seveda treba omeniti društvo *Sokol*. V Postojni so ga ustanovili le šest let za Ljubljano – leta 1869. Društvo (kot ostala slovenska društva tistega časa) je spodbujalo razvoj narodne zavesti, v osnovi in v določbah, ki so izhajale iz pravil, pa sta bila temeljni namen društva telesna in etično-duhovna vzgoja članstva.

Pol stoletja zatem, leta 1920, pa so športni navdušenci ustanovili Športni klub Postojna (ŠKP). V njem je začela kot prva delovati **kolesarska sekcija**. Na občnem zboru julija 1921 (leto dni po ustanovitvi) so v klubu – da bi pritegnili nove člane – spremenili društvena pravila in sklenili »gojiti vse sekcije športa«. Kolesarski se je tako pridružila »lahkoatletična telovadna sekcija«. Že septembra istega leta je krajni šolski svet telovadcem dovolil uporabo telovadnice v ljudski šoli, v klubu pa so razmišljali tudi o zimskih športih in

Kolesarji pred startom kolesarske dirke na trgu pred Vilharjevim spomenikom v Postojni, 1924. Foto: M. Šeber.

plesnih vajah. Članstvo, zbrano na omenjenem občnem zboru, je potrdilo tudi skupni znak kluba; oblikoval ga je priznani slikar, tudi eden od pionirjev slovenskega grafičnega oblikovanja, takrat pa učitelj na meščanski šoli v Postojni – Avgust Černigoj.

Na kolesarskih dirkah, ki jih je organiziral ŠKP že od leta 1921, so praviloma lahko nastopili le člani klubov, vsi pa so morali spoštovati pravila, ki jih je določil pripravljalni odbor dirke. Postojnski kolesarji so nastopali oblečeni v majico, označeno s klubskim znakom in startno številko, ter »dirkalne hlačice, čepico in obuvalo z nogavicami; kolesa pa so bila lahko »poljubnega sestava, ampak brez vsake oprave, razen zavor«. Odmevno kolesarsko dirko je ŠKP priredil 21. septembra 1924. Kolesarji so vozili na 85 km dolgi progi, ki je potekala od Postojne, prek Razdrtega, Senožec, Štorij, Sežane, Tomaja, Dutovelj, Koprive, Štanjela, Manč, Št. Vida, spet do Razdrtega in Postojne. Odlična sta bila predstavnika ŠKP – brata Ignac in Ciril Komar, saj sta zasedla prvi mesti.

Telovadna sekcija se je občinstvu predstavila na javni prireditvi vsaj enkrat v letu, telovadci pa so nastopili v vseh kategorijah. Člani, članice in

naraščajniki so se izkazali s prostimi vajami in z vajami na orodju, sklepna točka vsakokratnega nastopa pa je bila skupna vaja. Aktivnosti kolesarske in telovadne sekcije je hitro dopolnila tudi **nogometna**. Mladi nogometaši so prvič nastopili 8. septembra 1921 v Slavini. Pomerili so se z ekipo ŠK Pivka in jih prepričljivo premagali z izidom 9 : 2. *Edinost* je tekmo komentirala takole: »Igra je bila jako lepa in zanimiva. V prvi polovici je imela Postojna veliko premoč, tako da se je Pivka držala le v obrambi; v drugi polovici si je pa slednja opomogla in uveljavila svojo napadalno moč.« Pomembne športne aktivnosti Postojnčanov v tem obdobju leta (zimskem času) so bile tudi **smučanje, sankanje in drsanje**. Kljub skromni obleki in opravi so posamezniki (ob bistveno nižjih temperaturah od današnjih) znali uživati v obilici snega, ledu in medsebojnem druženju.

Delo kluba je (podobno kot delo ostalih društev) zaradi ukrepov fašistične vlade zamrlo še pred iztekom desetletja, v katerem je bilo ustanovljeno.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografija: Notranjski muzej Postojna.

V Postojni nogomet že leta 1921

Kot nekdanji igralec nogometa v pivškem, košanskem in postojnskem klubu sem že od nekdaj želel izvedeti nekaj več o njegovih prvih korakih na tem področju. Arhiva žal starejša kluba nimata, niti povpraševanje pri starejših igralcih ni obrodilo pravih sadov. Pač pa dokumente o prvi nogometni tekmi v Slavini hrani Notranjski muzej v Postojni.

Ker sem pred mnogimi desetletji igral nogomet tudi v Slavini, mi je z nekdanjim soigralcem Markom Fičurjem uspelo rekonstruirati, kje naj bi se igrala prva nogometna tekma na Pivškem oziroma Postojnskem. Provizorično igrišče (seveda brez pravih izmer) naj bi bilo od osrednjega prireditvenega prostora pri takratnem gasilskem domu oddaljeno kakih 200 metrov v smeri vasi Koče. Igrišče naj bi bilo blizu potoka Slavinšček – na lepem ravnem pašniku, ki je bil last tedanjega gospodarja Josipa Ambrožiča. Postojnski nogomet bo torej v prihodnjem letu

slavil stoletnico. Upamo, da bomo visoko obletnico dostojno proslavili, da nam bodo zdravstvene razmere to dopuščale. Nosilec praznovanja naj bi bil domači klub NK Proteus, ob pomoči Športne zveze Postojna in Občine Postojna. V prihodnji številki pa bomo pisali o dveh nekdanjih članih postojnskega nogometnega kluba, ki sta kasneje uspela v drugih športnih panogah in v različnih obdobjih nastopila na zimskih in poletnih Olimpijskih igrah.

Brane Fatur

Hvala

Preprosta beseda z velikim pomenom. Preteklo leto nas je s prihodom novega koronavirusa vse skupaj postavilo na pomembno preizkušnjo. Povezalo je posameznike, ki prej nikoli niso bili povezani. Pokazalo je, kdo so tisti ljudje, na katere lahko računamo vsako uro v dnevu, vse dni v tednu.

Ob koncu leta se tako Štab CZ Občine Postojna na čelu z županom Igorjem Marentičem in poveljnikom Cvetom Kravanjo zahvaljuje vsem, ki so nam v težkih časih nesebično pomagali.

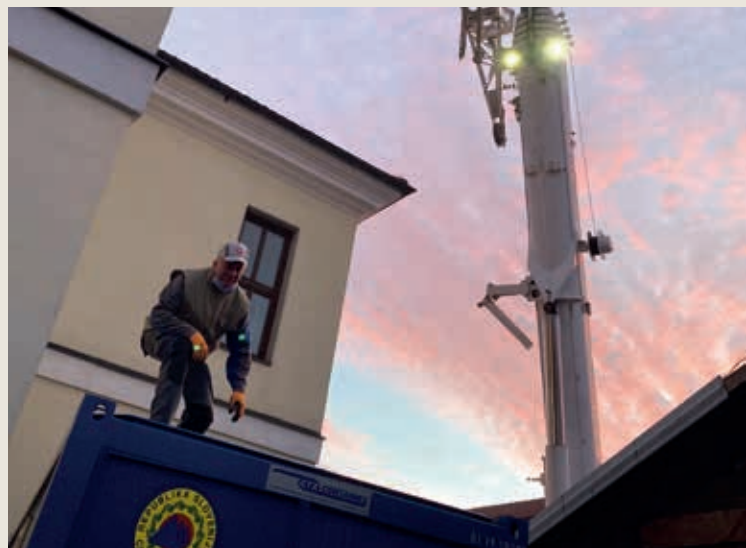
Hvala vsem donatorjem. Ni vas bilo malo. Ko je bilo treba, ste ponudili topel obrok, maske, vezirje, odstopili računalnike za šolanje na daljavo, kurivo, in še bi lahko naštevali.

Hvala vsem prostovoljcem, ki ste na pomoč priskočili vedno, ko smo za to prosili. Hvala zavodom, institucijam, krajevnim skupno-

stim in krajanom, društvom in vsem ostalim, ki ste s hitrim in dodatnim delom pomagali, da so vse zadeve štaba nemoteno tekle. In seveda hvala vsem izvajalcem, ki ste v času epidemije tudi v nemogočih urah opravljali svoje storitve in s tem olajšali delo štaba in ostalih vpletenih.

S takšnimi ljudmi svet postane lepši in dobi smisel. Na ta način se tudi v najtežjih trenutkih ne more obupati. Še enkrat, preprosto hvala vsem!

Štab CZ Občine Postojna.

Podjetno nad izzive Podjetniško usposabljanje v Primorsko-notranjski regiji

Regionalna razvojna agencija Zeleni kras je novembra zaključila 1. javni poziv za vključitev 11-ih udeležencev v projekt PONI- Podjetno nad izzive. Izmed 33 prijavljenih kandidatov je bilo izbranih 11, od katerih sta po dva kandidata iz občin Cerknica, Ilirska Bistrica in Postojna, trije iz občine Pivka in po en kandidat iz občin Bloke in Loška dolina.

Projekt PONI Zeleni kras je model podjetniškega usposabljanja, v okviru katerega novi podjetniki v štirih mesecih razvijejo in realizirajo svojo podjetniško idejo. Program udeležence pelje vse od razvoja poslovne ideje do izdelave prototipa, poslovnega modela in poslovnega načrta ter jih seznanja z vsemi pomembnimi področji v podjetništvu.

Posebnost projekta predstavlja zaposlitev udeležencev za čas trajanja programa na RRA Zeleni kras, kar jim omogoča lažje pridobivanje novih znanj, izkušenj, mreženj in priprav na vstop na samostojno podjetniško pot.

V projekt PONI Zeleni kras bo do leta 2023 vključenih skupno 52 potencialnih podjetnikov. Druga skupina enajstih udeležencev bo usposabljanje pričela maja 2021,

javni poziv za prijave bo objavljen predvidoma v marca prihodnje leto. Za ostale skupine bodo javni pozivi objavljeni v juliju in novembru 2021 ter marcu 2022 na spletni strani RRA Zeleni kras: www.rra-zk.si.

Projekt financirata Republika Slovenija in Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj. Projekt se izvaja v okviru »Operativnega programa za izvajanje Evropske kohezijske politike v obdobju 2014-2020«, prednostne osi: »3. Dinamično in konkurenčno podjetništvo za zeleno gospodarsko rast«, prednostne naložbe »3.1 Spodbujanje podjetništva, zlasti z enostavnejšim izkoriščanjem novih idej v gospodarstvu in pospeševanjem ustanavljanja novih podjetij, tudi preko podjetniških inkubatorjev«.

RRA Zeleni kras d.o.o.

Obnova zemljišč na Planinskem polju

Jeseni se je zunanji izvajalec lotil obnove habitatov na dveh zemljiščih v lasti Občine Postojna, kjer se prepletata habitatna tipa travnikov s prevladujočo modro stožko ter bazična nizka barja, ki sta ciljna habitatna tipa projekta KRAS.RE.VITA.

Zaradi težke dostopnosti in zahtevnih pogojev za obdelavo, je prišlo do opustitve kmetijske rabe, posledično pa sta se zemljišči deloma zarasli z lesno vegetacijo. Z izvedbo del bomo obnovili specifične lastnosti in strukturo ciljnih habitatnih tipov, kjer se bo v prihodnosti izvajala pozna poletna košnja. Projektne aktivnosti smo predhodno uskladili z Lovsko družino Planina, ki ima v upravljanju vmesno zemljišče. Vsa tri zemljišča skupaj, bodo oblikovala t. i. mirno cono, ki bo številnim živalim, vse od kosca in pisane penice pa do jelenjadi in volka, predstavljala življenjski prostor in zatočišče tudi v prihodnje.

»Projekt sofinancirata Evropska unija iz Evropskega sklada za regionalni razvoj in Republika Slovenija.«

Nina Doles, koordinatorka projekta KRAS.RE.VITA

Karantena in jaz – nagradni natečaj

V reko Pivko resda niso priplavali delfini kot v beneške kanale v času prvega vala pandemije, a sedanji čas je zagotovo podobno drugačen od običajnega. Okoliščine so tako tudi Mladinski center Postojna prisilile k zaprtju. To pa ne pomeni, da je mladinsko delovanje povsem zamrlo, saj so v centru pripravili nagradni natečaj **Karantena in jaz**. Z njim želijo mladim in otrokom omogočiti vključevanje v različne dejavnosti, ki so trenutno povečini zamrle.

Poleg vseh dejavnosti, ki so MCP zaposlovale v mesecu decembru, so pripravili tudi nagradni natečaj **Karantena in jaz**. V sodelovanju z Društvom prijateljev mladine občine Postojna in Pivka vabijo otroke, mlade in vse ostale, da prek likovnih in fotografskih del predstavijo svojo izkušnjo s karanteno oziroma doživljanje časa, v katerem smo se znašli. Likovno in fotografsko upodabljanje je namreč zagotovo eden boljših načinov spoprijemanja s stresom, ki ga vsem prinaša ta čuden čas.

Nagradni natečaj je sestavljen iz dveh delov – likovnega in fotografskega. **Likovni del** je namenjen otrokom, ki lahko v poljubni likov-

ni tehniki izrazijo svoje doživljanje karantene. Drugi, **fotografski del** natečaja, pa je namenjen udeležencem nad 15 let starosti. Avtorji in avtorice najboljših del bodo prejeli nagrade, predstavili pa se bodo tudi na razstavi v Mladinskem centru Postojna, ko jo bo mogoče izvesti, in spletnem katalogu. Natečaj je odprt **do 5. januarja** prihodnjega leta, prijavnici obrazci in ostale informacije pa so na voljo na spletni strani Mladinskega centra Postojna (www.mcp.si/natecaj).

Nekoč, ko bo karantena bolj ali manj oddaljen spomin, jo bomo mlajšim predstavili ravno s pomočjo likovnih in fotografskih del, zato vabljene k sodelovanju.

Konjeniški klub Postojna vabi k sooblikovanju slikanice s področja konjeništv

Konjeniški klub Postojna načrtuje izdajo izobraževalne slikanice s področja konjeništv in poznavanja konj za otroke, ter v nadaljevanju tudi precej aktivnosti in izobraževalnih dogodkov. Ker se otroci zopet šolajo od doma in se ne družijo z vrstniki, jih vse prav lepo vabimo k ustvarjalnosti in sodelovanju z nami. Iščemo namreč **risbo za naslovnico slikanice**.

Risbe pošljite na naš elektronski naslov konjeniskiklubpostojna@gmail.com do konca februarja. Najlepša risba bo krasila naslovnico slikanice, vse sodelujoče pa bomo povabili na druženje z nami takoj, ko bo to mogoče. Hkrati pa vam v Konjeniskem klubu Postojna želimo lepe in kljub vsemu doživete praznike.

KK Postojna

REPUBLIKA SLOVENIJA
MINISTRSTVO ZA FINANCE
FINANČNA UPRAVA REPUBLIKE SLOVENIJE

Pomoč v obliki delnega povračila nekritih fiksnih stroškov

Vloga bo dostopna zgolj na eDavkih in to predvidoma od 17. 12. 2020 dalje. Rok za oddajo vloge je 31. 12. 2020. FURS bo nakazal pomoč do 20. 1. 2021.

■ Kdo bo upravičenec do pomoči?

Pravna ali fizična oseba, ki je bila registrirana za opravljanje gospodarske dejavnosti najkasneje do 1. septembra 2020 in ima na dan uveljavitve ZIUOPDVE (28. 11. 2020):

- vsaj enega zaposlenega,
- samozaposlenega, ki je na ta dan vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 15. člena ZPIZ-2,
- gospodarska družba družbenika ali delničarja oziroma zadruga ali zavod ustanovitelja, ki je poslovodna oseba in je na ta dan vključen v obvezno pokojninsko in invalidsko zavarovanje na podlagi 16. člena ZPIZ-2.

■ Kakšni so pogoji za dodelitev pomoči?

- Da ne more opravljati svoje dejavnosti ali jo opravlja v bistveno zmanjšanem obsegu zaradi posledic epidemije COVID-19,
- da bodo prihodki od prodaje v zadnjem četrtletju 2020 upadli vsaj za 30% glede na enako obdobje leta 2019.

Pomoč se lahko dodeli za upravičeno obdobje, ki je obdobje od 1. oktobra 2020 do 31. decembra 2020.

■ Kdaj in kako uveljavljam pomoč?

Vloga bo dostopna zgolj na eDavkih in to predvidoma od 17. 12. 2020 dalje. Rok za oddajo vloge je 31. 12. 2020.

■ Kdaj bo nakazana pomoč?

Finančna uprava RS bo nakazala pomoč do 20. 1. 2021 in to v enkratnem znesku za tisto obdobje (od oktobra do decembra), za katerega bo upravičenec uveljavljal pomoč.

3CNC

Neverke 58, 6256 Košana

ZAPOSILIMO odgovorne, proaktivne, pozitivne in timsko naravnane sodelavce za delo na 3- in 5-osnih CNC obdelovalnih centrih in v tehnologiji. Več o nas si lahko preberete na naši spletni strani www.3cnc.si.

Vaš življenjepis in kratko motivacijsko ponudbo pričakujemo na naslovu info@3cnc.si. V ponudbi navedite svojo smer izobrazbe, doseženo stopnjo izobrazbe ter delovne izkušnje na področjih in v letih.

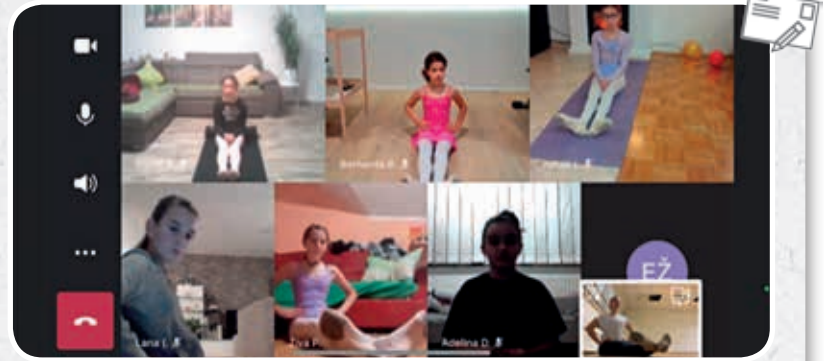
Postojnske baletke vadijo na spletu

Baletno društvo Postojna je baletno vadbo v Postojni v začetku šolskega leta organiziralo ob upoštevanju vseh priporočil in navodil pristojnih organov. Ker so nas pri tem podprli starši naših članov, predvsem pa prizadevne male baletke, je vadba nemoteno potekala vse do sredine oktobra. Zaradi omejitev, predvsem pa varnosti članov, njihovih družin, učiteljic in širšega prostora smo nato baletne vaje preselili na splet.

»Posamezne elemente vadbe so baletne učiteljice prilagodile delu na daljavo in omejenem prostoru za vadbo doma. Člane smo povabili, naj se pridružijo vadbi, da bodo ohranili baletno kondicijo in čimbolj nemoteno nadaljevali vaje v dvorani, ko bo to spet mogoče. Cilj spletne vadbe pa je tudi ohranjanje splošne psiho-fizične kondicije in zdravja otrok. Starši, posebej pa otroci so z velikim navdušenjem sprejeli povabilo in se večinoma udeležujejo treningov. Pričakovano smo pri najmlajših skupinah zabeležili določen izpad, kar je bilo glede na starost

(4 do 5 let) pričakovati. Starejši člani pa z velikim veseljem in zagonom vadijo od doma. Člani in njihovi starši so baletno vadbo na daljavo ocenili zelo dobro in številni so se zahvalili za tak način motivacije v negotovih časih. Nas pa veseli, da lahko našim balerinam omogočimo ohranjanje stikov s svojimi vrstniki in baletno učiteljico,« je dejala **predsednica društva Mateja Kocman**.

Vadba se začne s pozdravom vsakega otroka in kratkim pogovorom, ki pomaga premostiti razdaljo med plesalci in učiteljico. »Uro začnemo s skupinskim poklonom, ki nas mi-

selno naravna na balet. Učiteljica z mlajšimi plesalkami pleše na drugi strani zaslona, starejše pa nekatere kombinacije odplešejo same, učiteljica pa popravlja videno,« je vaje opisala **baletna učiteljica Tina Leder**. »Opažamo, da so po koncu ure plesalke zadovoljne, saj so se naplesale, videle prijateljice in dobile občutek, da so v popoldnevu nekaj lepega dosegle,« je dodala.

Baletni učiteljici Ani Vogrin se zdi spletna baletna vadba najbolj pomembna zato, ker »kljub vsej noriji ohranjamo stik z realnostjo,

kakršnakoli ta realnost zdaj pač je. Tak stik, tudi če je samo virtualen, nam da občutek bližine. Vidimo znane obraze, povežejo nas z našo običajno rutino. Pomembno je, da otroci nimajo samo šole na daljavo, poleg šole je dobro ohraniti tudi ostale dejavnosti. Trening je pomemben tudi zaradi fizične dejavnosti, saj čeprav migamo samo 40 minut, nam to požene kri po žilah in nam v dan vnese malo optimizma in dobre volje.«

Nevenka Burger

ASFALTI plus

Asfalti plus, nizke gradnje, d.o.o.,
Šmihel 7, 6257 Pivka, Slovenija
asfalti.plus@gmail.com, M: 041 740 514

IZVAJAMO NASLEDJA DELA:

- asfaltiranje (rezkanje, ročno, strojno)
- novogradnja javnih in zasebnih prometnih površin (cest, pločnikov, dvorišč...)
- ureditev zunanje okolice objektov
- izdelava odvodnjavanj, drenaž, fekalne, meteorne kanalizacije...
- rušitvena dela
- zemeljska pripravljalna dela
- izdelava škarp in kamnitih zložb

Kontakti: tel: **+386 41 740 514**

mail: **asfalti.plus@gmail.com**

Pogrebne storitve

KSP D.D. SEŽANA
POSLOVNA ENOTA POSTOJNA,
Kosovelova ulica 1, 6230 Postojna
tel: 00386 (0)5 73 11 242, gsm: 00386 (0)65 555 750

V okviru izvajanja pogrebne dejavnosti vestno izpolnjujemo temeljno poslanstvo, ki vključuje dovršeno organizacijo in izvedbo pogrebne slovesnosti, brezpogojno predanost, ki sloni na profesionalnem in spoštljivem odnosu do rajnika ter tenkočutnem pristopu do žalujočih.

24h dežurna številka:
00386 (0)65 555 750

Pogumno in prijetno leto 2021!

Obilo dobrega počutja in svetlih misli, ki delajo čudeže.
Predvsem pa lepšajo vsakdan in nam dajejo moč
za vse izzive, ki nam jih prinaša življenje.

Zmoremo! Marsikaj.

KOVOD

Kolektiv podjetja Kovod Postojna, d.o.o.

 komus
Pogrebne storitve

V TEŽKIH TRENUTKIH ŽALOVANJA, OB IZGUBI
NAJBLIŽJEGA, SMO VAM V POMOČ S PRIJAZNO BESEDO
IN CELOSTNO ORGANIZACIJO ZADNJEGA SLOVESA

NUDIMO VAM POGREBNE IN POKOPALIŠKE STORITVE

- ✦ ureditev dokumentacije, prevozi in priprava pokojnika (doma in v tujini)
- ✦ izkop in priprava groba, priprava poslovilne vežice
- ✦ klasični in žarni pogrebi, ter raztros pepela na pokopališču
- ✦ ekshumacija
- ✦ organizacija pogrebne svečanosti
- ✦ žalno cvetje, objava osmrtnic
- ✦ pevci, trobentač, poslovilni govor
- ✦ pogrebna oprema
- ✦ urejanje grobov

DODATNE INFORMACIJE: KOMUS d.o.o

Jeršice 3, Postojna, Dežurna št.: **041 377 294**

Tel.: 05 726 55 47, e-mail: komus@komus-po.si

*Tudi takrat, ko Vam je najbolj težko, obstaja žarek upanja za srečo.
Devolite mu, da Vas spremlja tudi v letu, ki prihaja.*

Srečno 2021!

Z vami smo kjerkoli in
kadarkoli nas potrebujete.
Tudi v letu 2021, ko vam želimo,
da bo enostavno vse v redu.

*Želimo vam
srečno in zdravo 2021.*

 izolet

VIŠJA STROKOVNA ŠOLA
POSTOJNA

**Želimo Vam vesele praznike in
uspešno leto 2021**

Študenti in predavatelji programov
gozdarstvo in lovstvo, strojništvo in poslovni sekretar

Izkoristi pridobljeno znanje
za dobro zaposlitev

vodnik dogajanja v občini Postojna

25. december 2020

18:00 Predavanje - Dušica Kunaver: Božično novoletni čas v slovenski ljudski dediščini

Točka moči

- Na spletno predavanje so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

26. december 2020

18:00 Predavanje: Moč radosti in hvaležnosti

Točka moči

- Na spletno predavanje so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

27. december 2020

18:00 Delavnica s Humaniversity: ZDRAVILNE VIBRACIJE – Petje je antidepresiv

Točka moči

- Na spletno delavnico so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

28. december 2020

18:00 Predavanje: Zvezdna vrata - Stik z notranjim otrokom

Točka moči

- Na spletno predavanje so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

19:30 Zdravko Pleše (violina) in Denys Masliuk (klavir)

Kulturni dom Postojna

- 10. obletnica smrti Alojza Srebotjaka. Povezava na dogodek: <https://forms.gle/NzPhQwhL1H7Hwey89>
- Live stream koncert

29. december 2020

18:00 Kim Spiritual - Kako najti ravnotežje v tem spremeni-njajočem se svetu?

Točka moči

- Na spletno predavanje so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

30. december 2020

18:00 Delavnica - Tamara Kaluža: Gong kopel

Točka moči

- Na spletno delavnico so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

28.-31. december 2020

9:30 Čarovniški tečaj s Sam Sebastianom

Točka moči

- Tečaj je namenjen navdušen-cem nad čarovniškimi triki.

Zelena dvorana Postojna

4.12.2020 - 31.1.2021

Razstava z naslovom ZNANE POSTOJNSKE STAVBE

Društvo HNUM iz Postojne

- Razstava ilustracij postojnske slikarke Rebeke Petrovčič, kjer je prikazan malo drugačen pogled na arhitekturno dediščino Postojne. Razstava je na ogled vsak dan od 9.00 do 20.00.

Athena, d.o.o., Postojna, Kolodvorska 19

4.-31. januar 2021

Razstava z naslovom MYSTICARIS

Društvo HNUM iz Postojne

- Slikarska razstava umetniških slik postojnske slikarke Amadee Ris, ki se navdušuje nad odkrivanjem mitskih, arhetipskih in simbolnih vsebin. Ogled vsak delovni dan od 8.00 do 16.00

Podjetniški inkubator Perspektiva

6. januar 2021

18:00 Delavnica: Ustvarjanje vizije za leto 2021

Točka moči

- Na spletno delavnico so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

Dogodek poteka prek spleta

16. januar 2021

Pohod po Kettejevi poti
Planinsko društvo Postojna, vodniški odsek

- Vodijo Izabel Vadnal, Jernej Žnidaršič, Valentina Posega. Pot je lahka, primerna od 1. razreda naprej.

17. januar 2021

Pohod na Slivnico

Planinsko društvo Postojna, mladinski odsek

- Vodijo Marija Kuhar in Aleksan-der Furlan. Lahka zimska tura.

19. januar 2021

17:30 Predavanje - Samo Fidel: Hujšanje brez napora

Točka moči

- Na spletno predavanje so obvezne prijave na: tocka.moci@zavod-znanje.si

Dogodek poteka prek spleta

Vsak torek in četrtek

9:00 Po postojnskih poteh

Točka moči

- Dogodek poteka prek spleta

 OBCINA
 POSTOJNA

V zadovoljstvo nam je obrniti list preteklega leta in se podati v prihodnost po nove izzive.

Želimo si, da bi nam leto 2021 vrnilo trdne stiske rok, tople objeme in dobro družbo. Predvsem pa ga pričakajmo polni zdravja, saj bo to dobra podlaga za vse ostalo.

Srečno!

Župan Igor Marentič
s sodelavci Občine Postojna

*Leta in korake puščamo za seboj,
 le spomini ne tonejo v pozabo.
 A že na obzorju žarijo zvezdice nove dobe.
 Naj prinesejo nam zdravja, sreče,
 ljubezni in svetlobe!*

**Želimo vam
 mirne božične praznike,
 ter use lepa
 u novem letu 2021.**

Sopotniki
 zavod za medgeneracijsko solidarnost

Ob tej priložnosti vam sporočamo, da imamo med prazniki spremenjen urnik voženj.

- od 28. decembra do 4. januarja 2021 ne vozimo.
- Od 5. januarja 2021 pa vozimo po ustaljenem urniku.

Ljubica Gutnik koordinatorka enote zavoda Sopotniki Postojna

KOCKA SCRIPTA										PRIJAVA ZA MERJENJE TEŽE, KI JO IZGUBI TELO V ZRAKU	NEKDANJI SLOVENSKI HOKEJIST (IGOR)	KRONIKA, LETOPIŠ	PRIMORSKA SORTA RDEČEGA VINA	ENOTNI VEKTOR V MATEMATIKI	SLOVENJ-GRADEC	TISOČ TON	NAPRAVA, KI POVEČA IZHODNE VELEČINE	REKA SKOZI VELENJE	
										DELOVNA SPOSOBNOST TELESA									
										VELIK GUMIJAST ČOLN					ZAŠČITNI PREMAZ STRUPENO IGLASTO DREVO				
										GLINA, ILOVICA				ŠKODLJIVA PADAVINA					
										LEGITIMNA MOČ VLADANJA				SRBSKA JUHA					OKUSNA MORSKA RIBA
AVTOR: MATEJ MISLEJ	SLOVENSKA POKRAJINA	UČITELJ, KI S KOM PONAVALJA SNOV	PODOB-NOST, NALIKA	STOTINKA BRITAN-SKEGA FUNTA	UPADANJE MORSKE VODE	POMNILNIK RAČUNALNIKA	AMERIŠKA KOŠARKAR-SKA LIGA			BALKANSKA DRŽAVA PRIPADNIK ARIJSKE RASE									
ZASTAVA DRUŠTVA							SINJSKA VITEŠKA IGRA					RANO-CELNIK							
OBDOBJE EVROPSKE ZGODOVINE, PREPOROD									JADRANSKI OTOK					KRILO RIMSKE KONJENICE					
PLAŽA V RIU DE JANEIRU								LIKOVNI UMETNIK									ANG. PEVEC SHEERAN		
SLOVENSKI GEOGRAF (ANTON)							NASELJE V VIPAVSKI DOLINI PRIPRAVA ZA NOŠENJE PUŠČIC						DOMAČA ŽIVAL						
SLOVENSKI PEVEC PESTNER				DEL MOLEKULE					HRV. PEVKA KESOVLIJA								OKSID	SLOVENSKI IGRALEC ULAGA	
GLAVNO MESTO LATVIJE					SUNKOVIT DOTIK							VELIKA VODNA PTICA							
SPODBU-JEVALEC, POBUDNIK					PASJA HIŠICA							OČE							
SPREMIŠČILNIK										ČRNA CELINA									
PRERIJSKI VOLK IZ SEVERNE AMERIKE						SREDIŠČE SLOVENSKIH GORIC							SODOBNIK KELTOV						
DOLGOREPA TROPSKA PAPIGA						POMARANČA							PORTUGALSKI NOGOMETNI TRENER MOURINHO						

Vse za pisarno. Vse za šolo. Vse za darila.

Izberite v naši trgovini Kocka-Scripta na Cankarjevi ulici 6 v Postojni in na www.kockascripta.com

Kocka-Scripta podarja tri nagrade:

1., 2. in 3. nagrada: **dežnik in svečka s posvetilom po izbiri s spletne strani Kocka-Skripta.**

Geslo nagradne križanke na osenčenih poljih in svoj naslov pošljite na dopisnici na naslov Postojnski prepil, Ljubljanska c. 4, 6230 Postojna ali na e-naslov postojnski.prepilh@postojna.si **najkasneje do 7. januarja 2021.** Med pravnimi rešitvami križanke bomo izžrebali tri nagrajence.

Izžrebani nagrajenci novembrske številke:

- nagrado (10 ur individualnega tečaja tujega jezika – ang., ital. ali nem) prejme **SLADJANA ŠUČUR POPOVIČ**, Hrenovce 1, 6230 Postojna;
  - nagrado (paketek LUP z darilnim bonom za 20 EUR) prejme **EMIL ŠKERJANEC**, Kolodvorska cesta 32, 6230 Postojna;
  - nagrado (paketek LUP) prejme **TOMO MIŠIČ**, Planina 78, 6232 Planina.
- Nagrajenci bodo nagrade prejeli po pošti.

Iz foto albuma Ljudske univerze Postojna

24. novembra 1960 je *Uradni vestnik okraja Koper* objavil odločbo Občinskega ljudskega odbora Postojna o ustanovitvi samostojnega zavoda Ljudska univerza Postojna (LUP). Temeljila je na določbah Splošnega zakona o šolstvu LRS in Temeljne uredbe o finančno samostojnih zavodih. Takrat je bila LUP (kot večina slovenskih ljudskih univerz) formalno ustanovljena.

Ljudske univerze so se v tistem času profesionalizirale in povezale v zvezo, a imajo njihovi začetki – tudi na Postojnskem – precej daljšo brado. Neformalen način učenja in izobraževanja začinjajo že čitalnice (postojnska je bila ustanovljena leta 1868) z besedami, koncerti, dramatičnimi večeri in podobnim, njihovo delo pa do konca I. svetovne vojne nadaljujejo različna kulturna in prosvetna društva, ki so bila v naših krajih organizirana ne le v Postojni, temveč tudi po večini vasi. Prisilno mirovanje društev, ki je z nekaj svetlimi in kratkotrajnimi izjemami sledilo obdobju po I. svetovni vojni do osvoboditve, prekine po letu 1945 ustanavljanje nepoklicnih ljudskih univerz.

V Sloveniji jih je že leta 1946 delovalo 72, večinoma pod okriljem prosvetnih organizacij in društev. Izobraževale naj bi ljudi, »ki bodo prevzeli odgovorne naloge na po-

dročju gospodarskega in družbenopolitičnega razvoja«, šolanje pa naj bi omogočile tudi tistim generacijam, ki so bile zanj zaradi vojne prikrajšane. Njihovo delovanje je bilo v tem obdobju neprecenljivo, saj so številnim odraslim (tudi na podeželju) tlakovale pot do znanja, izobrazbe, zaposlitve in ne nazadnje osebnostnega razvoja. Pridobljeno znanje je slušateljem prinašalo v življenju nove priložnosti. Ustanovitev ljudske univerze so v tistem obdobju (sicer neuspešno) načrtovali tudi v Postojni. To potrjuje zapis v *Slovenskem poročevalcu* novembra 1949. Avtor se je dotaknil različnih področij »prosvetnega življenja« v Postojni in neaktivnost ljudske univerze pripisal dejstvu, da so »prosvetne moči prezasedene«. Februarja 1952 pa je *Slovenski Jadran* poročal, da je bila Ljudska univerza Postojna (vodil jo je Bogomil Lilija) ustanovljena septembra 1951. Delo je vodil odbor.

Kurjači in upravljavci centralnih ogrevalnih naprav pri praktičnem delu v kurilnici, 1968/69.

Tečaj angleškega jezika, 1969/70.

Istočasno je ta opravljala tudi naloge Okrajnega odbora Ljudske univerze, in odprl podružnice še v Št. Petru na Krasu, na Rakeku, v Cerknici in Starem trgu. Le v nekaj mesecih (piše poročevalec) se je vseh predavanj in večera književnikov (na njem so svoja dela brali znani slovenski literati – F. Bevk, F. Godina, I. Potrč, L. Novy, M. Žnidaršič in M. Bor) udeležilo kar 1400 ljudi. Na predavanjih so predstavljali aktualne politične teme, poljudnoznanstvene vsebine, gospodarske in zgodovinske teme, burna dogajanja v svetu; predavatelji so govorili o naravi in človeku, o razvoju tehnike, o tujih deželah in njihovih ljudeh, o umetnosti in ne nazadnje o zdravstvu in vzgoji. Odbor v posameznem kraju je bil dolžan poskrbeti tudi za predavatelje v svojem okolišu. Leta 1952 je LUP na primer sklenila prirediti cikel 20 predavanj o vzgoji otrok. Ta so bila v prvi vrsti namenjena staršem in vzgojiteljem, širili pa so jih tudi med odraslo mladino. V poročilu o delu LU v sezoni 1953/54 lahko preberemo, da je različna predavanja v več krajih obiskalo 4356 ljudi, nastopov slovenskih književnikov 3274, poučne filme o planinstvu in zdravstvu pa si je ogledalo 3363 ljudi. Kar 22 predavanj in več jezikovnih tečajev – tudi tečaj esperanta (vodil ga je profesor R. Likar z gimnazije) – so organizirali samo v prvih dveh mesecih leta 1957. Živinozdravnik J. Burger je takrat v Planini predaval o kmetijstvu in v Hruševju o živinoreji. V Postojni je 489 poslušalcev prisluhnilo gimnazijskemu profesorju J. Sivcu,

ko je spregovoril o Prešernu; dr. I. Bonač iz Ljubljane pa je predavanje »Zgodnje odkrivanje raka« dopolnil s predstavitev poučnega filma. Dobro obiskano (65 poslušalcev) je bilo tudi predavanje v Studenem, ko je S. Černelič spregovoril o »Kriminalu med mladino«.

Nekaj podatkov o delu LUP še pred formalno ustanovitvijo povzemamo tudi iz poročila, ki ga je ta poslala Okrajnemu svetu svobod in prosvetnih društev v Kopru septembra 1957. Takratni vodja S. Lenarčič (sicer profesor na gimnaziji) je zapisal, da LUP deluje kot posebna sekcija Delavsko prosvetnega društva Svoboda v Postojni. Delo vodi tričlanski odbor; ta v sodelovanju z različnimi strokovnjaki pripravlja tudi vsebinski program, administrativna dela pa opravlja »honorarna moč«. Glavno »orišče« delovanja je bila Postojna, številna predavanja so organizirali tudi po vaseh. Zaradi pomanjkanja prostorov so s programom gostovali na gimnaziji, v kulturnem domu, večkrat tudi v starem kinu. Na tesnem so bili tudi s »ponazorilnimi sredstvi«, saj so si morali kinoprojektor, epidiaskop, diaprojektor skupaj z diapozitivi in gramofon izposoditi.

Vedno večja potreba po strokovnem in načrtnem izobraževanju odraslih je v 60. letih sprožila ustanovitev poklicnih organizacij, tudi zavoda Ljudska univerza Postojna.

Besedilo: Alenka Čuk; fotografiji: Ljudska univerza Postojna.